

MADENCİLİK *Bülteni*

SAYI : 7 TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINI 1990

ACI DOLU GÜNLER...

BAŞYAZI

Acı dolu günler ard arda geldi. Hiç bu denli yoğun olmamıştı. Son aylardaki iş kazalarına bir de yol kesip, kurşuna dlmelerekiendi.

Aslında bunların olmasına kim-

senin şaşırđı ğ ı y ok, B u "so-

fun ÜNAL'ın {31 Ocak) ve Amas-

ra'da beş işçimizin (31 Ocak)Ya»
dinmeden, Yeni Çeitek faciasının
haberi geldi (7 Şubat). Arkasından
LU'nu yine bir iş kazasında (gö-
çükte) Keçiborlu'da yitirışimiz (8

lunda üçü meslektaşımızdan do-
kuz kişinin katledilmesi (21
Mart)...

Kamuoyu parekende ölümlerle
ilgilenmiyor. Madencilüğimizin so-
runlarının konuşulması için; insa-
nın ucuz, insan canının değersiz
olduğu ölkemizde, onlarla ifade
edilen "can" in yitirilmesi gereki-

iş kazalarının rsfyasi" cinayetle-
rîn nedenlerini sonuçlarını burada

**İKİ MESLEKTAŞIMIZI
İŞ KAZALARINDA
YİTİRDİK.**

**AMASRA'DA 5
YENİ ÇELTEK'TE 68
MADEN İŞÇİMİZİ
YİTİRDİK.**

**ELAZIĞ - GULEMAN
KARAYOLUNDA 3'Ü
MADEN MÜHENDİSİ
9 KİŞİ KATLEDİLDİ.**

Y I » ı ' I A H I i I K j xJjKjxJriJLt
V A VAT A XTT A T? TA/TT'7 A f *TT "En?

**BU YOLDA YAŞAMINI
YİTİREN MESLEKTAŞLARIMIZI
SAYGI İLE ANIYORUZ.**

tartışmayacağız. Onlar bültenimizin diğer sayfalarında yer almıştır. Biz burada yalnızca bir kaç sakat anlayışın ve sırttan "alaturka kurnazlıkların altını bir kez daha çizmeye çalışacağız.

Yeni Çeltek faciasını izleyen günlerde genelde iş kazaları, özelde maden iş kolundaki ve yeraltı kömür madenciliğindeki iş kazaları, kamuoyunda en çok tartışılan konulardandı. Kısa bir süre için madenciliğimizin üzerinde büyüteç dolaştırıldı. Kimler ne gördü bilemiyoruz. Bildiğimiz geçmiştin yinelenildiği. Yaraların sarılacağı, devletin gereken önlemleri alacağı nutukları yine atıldı. Ve yine, herolayın sonrasında olduğu gibi, acılar, sorunlarla sarmaş-dolaş biçimde küllenmeye terk edildi. Sanki yetkililerin pansumancılıktan, nutuk irad etmekten başka yapabileceği bir şey yokmuş gibi...

Facianın temel nedenlerini hep biliyoruz. Sorun yapısaldır; Ahmet'in, Mehmet'in tek tek yapabilecekleri fâzla bir şey yoktur. Olumsuz koşulların hüküm sürdüğü tek yer de Yeni Çeltek işletmeleri değildir, ileri teknoloji, yeterli mevzuat, nitelikli iş gücü ve sıkı denetim olmaksızın sorun çözümlenemez. Bunların yaptırım erki de, devletin tekelindedir. Ve devlet bu yetkisini ETKB Maden Dairesi (Faaliyetlerin iş güvenliği, çevre sağlığı ve doğal kaynakların korunması ilkelerine uygun yürütülmesini takip etmek) ile Çalışma Bakanlığı iş Teftiş Kurulu'na vermiştir; onları sorumlu kılmıştır. Başkaları istese de kullanamaz bu yetkileri.

Peki, gerçek bu iken ne yaptı yetkililer olay sonrasında? Yok saydı bunları ve bütün erkânını kelle avcılığına seferber etti. Bilir bilmez herkes konuştu, iktidarı, muhalefeti, basını ile hepsi seferber oldu. Aranılan kelleler bulunmuştu; bakılmasındı üç maden mühendisinin gözlerinin yaşına. Nesnel yansız ve en önemlisi art

niyetsiz yaklaşımların sesi gürültü arasında kayboldu. Odamızın görüşlerine ise adeta ambargo konmuştu. Paralı ilanımızı bile basmadı bir ilerici - demokrat "Gazete"miz.

Bu musibetin, önceki binlerce nasihatın yaptırılmadığını yaptırmasını diliyor gönül. Ama ne yazık ki o da para etmeyecek.

Etibank mensubu üç meslektaşımızın Elazığ-Guleman karayolunda vahşice katledilmeleri ise bir başka gerçeği çarpıcı bir biçimde su yüzüne çıkarmıştı. Özellikle Doğu ve Güneydoğu'da çalışan meslektaşlarımız, iş yerlerindeki olumsuzluklara ek olarak ve ondan da riskli bir biçimde çevrenin olumsuzluklarıyla karşı karşıyadır. Bugüne değin zaten geri kalmışlığın faturasından payına düşeni iş kazaları ile fazladan ödeyen maden mühendisleri, bir de ülkenin etnik - toplumsal - politik uzlaşmazlığında hedef tahtası olmak istememektedir. Bu mutlaka önlenmelidir. Dahası, bu riski üstlenenler sigorta ettirilmeli ve buraların caydırıcı etkisi; can güvenliği önlemlerinin artırılması, moral izni, tazminat, ücret vb. araçlar ile azaltılmalıdır.

Söz Etibank Şark Kromları işletmesi ve can güvenliğinden açılmışken bir başka sakat anlayışı daha burada belirtmeden geçemeyeceğiz.

Her kurum ya da kuruluşun görevi yasalarla ve yönetmeliklerde belirtilmiştir. Güvenlik kuvvetlerinin de görevleri belirtilmiştir. Etibank gibi kuruluşların da. Ve ne güvenlik kuvvetlerinin görevleri arasında maden arayıp işletmek vardır; ne de, Etibank gibi kuruluşların asayışı sağlamak gibi görevleri. Bu nedenle, Etibank Şark Kromları işletmesi Müessesesinde asayışı sağlayacak silahlı kişilerin bulundurulmasının hukuksal dayanağı olamaz. Ayrıca, toplumun her kesimince eleştirilen köy koruyucuları mantığını maden işletmelerine sokmaya çalışmak ol-

dukça tehlikeli bir "oyun"dur. Bu oyunun hem dışa dönük cephesi olan, seyircinin önündeki "sahne"si tehlikelidir; hem de içe dönük cephesi olan "kulis"» tehlikelidir. "Sahne"si tehlikelidir, çünkü, bu silahlı korucular dışarıya karşı açık hedef olacaklardır ve daha fazla sivilin ölümüne yol açılabilecektir. "Kulis"i tehlikelidir; çünkü, elinde silahı ve bunu kullanma yetkisi ile donatılmış ve doğrudan yönetimin güdümünde olan kişiler, kimilerinin elinde hayal bile edemeyecekleri, arayıp da bulamayacakları bir güç, bir baskı aracı işlevini göreceklerdir. Hele hele, bu silahlıların herkesçe bilinen kadrolardan devşirilmesi, siyasi kimlikleri herkesçe bilinen elindeki silahı ne zaman, kim için kullanacağı bilinmeyen, söylentilere göre şartlandırılmış hareketçi - mukaddesatçı kişilerden seçilmesi adeta ateşle oynamaktır, kin tohumları ekmektir.

Bu, bize, çok ders çıkarmış olmamız gereken yakın geçmişimizi çağrıştırmaktadır.

Bu nedenle bu tür kuruluşlara sivil savunma amaçlı görevlerin ötesinde asayiş ile ilgili görev yüklenmemeli, silahlı insanlaryerleştirilmemeli, olanlar da bir an önce geldikleri yerlere gönderilmelidir.

Yaşama hakkı en vazgeçilmez haktır. Bu hakkı kullanmak, can güvenliğini sağlamak ve tüm yurt düzeyin de asayışı temin etmek devletin kolluk kuvvetlerinin asli görevidir. Asli görevi maden çıkarmak ve işlemek olan kişi ve kuruluşlara devletin asayiş teminini ihale etmesi angaryadır; ne 67 yıllık Cumhuriyet tarihimizde, ne de öncesinde eşi görülmemiş bir uygulamadır.

Unutulmamalı ki Etibank vb. kuruluşlar ve bunların mensupları her yıl yüz milyonlarca lira vergi vererek üzerlerine düşeni yapmaktadır. Daha fazlası istenmemiştir.

YENİ ÇELTEK KÖMÜR OCAĞINDA YAŞAMINI YİTİREN 68 MADEN İŞÇİSİ DÜZENİN KURBANIDIR

Amasya-Suluova Yeni Çeltek Kömür Ocağında 7.2.1990 günü 19.30 sıralarında grizu patlaması oldu ve 68 işçimiz yaşamını yitirdi.

Olayın duyulması ile olay yerine hareket eden Odamız yetkilileri hareketlerinden önce basına aşağıdaki açıklamayı yaptılar.

"7.2.1989 günü Amasya-Suluova'daki Yeni Çeltek kömür ocağında grizu patlaması meydana gelmiş ve 4 işçimiz yaşamını yitirmiş 63 kişiden de umut kesilmiştir. Madencilüğimizin içinde bulunduğu durum bu ve benzer tür kazaları önleyici durumda değildir. Olayı ve nedenlerini inceliyoruz. Şu aşamada bilinen ve kökeni eskiye dayanan nedenleri deşmek istemiyoruz. Acımız sonsuzdur. Faciada yaşamını yitiren tüm maden emekçilerine, yakınlarına ve madencilik topluluğuna başsağlığı diliyoruz. Maden Mühendisleri Odası olarak insanlık adına utanç duyuyoruz".

* Facia sonrasında ise olay yerinde yapılan inceleme ve sonrasında uzman meslektaşlarımızla biraraya gelerek 12 Şubat 1990 günü basına aşağıdaki açıklama yapıldı.

Amasya Suluova Yeni Çeltek Kömür İşletmelerinde yaşanan ve 68 işçimizin ölümü ile sonuçlanan maden faciasının hemen sonrasında Oda Başkanımız ve II. Başkanımızın yerinde yaptıkları bilgilendirme ve ön değerlendirmeler sonucu ortaya çıkan görüşlerin kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekirken, facianın yaşandığı Yeniçeltek Kömür İşletmesinin çalıştığı kömür yatağı; kalorisi yüksek, kendiliğinden yanmaya elverişli ve yoğun metan çıkışının olduğu bir yapıya sahiptir ve daha öncede aynı işletmede benzer olaylar ya-

şanmıştır.

Facia günü yapılan ölçüm ve gözlemlerden anlaşıldığına göre facianın meydana geldiği panoda kömür oksidasyonu (yangın) vardır. Karbon Monoksit (CO) gazı oranının hızlı bir şekilde yükselmesi bu oksidasyonun seri bir şekilde yayıldığını göstermektedir. İlk belirlemelere göre anılan patlama ocağıdaki metanın havayla birleşmesi sonucu oluşan ve grizu diye adlandırılan gazın patlaması ile muhtemelen hemen ardından meydana gelen toz patlamalarının bileşkesidir. Bu gibi durumlarda çok hızlı ve sağlıklı kararların verilmesiyle kazanın olası etkilerinin azaltılacağı bilinen bir gerçektir, işletmedeki uygulamalar ve facianın seyrinin ayrıntıları şu aşamada kesin olarak bilinmediğinden ve yargıya intikal etmiş bir olayda spekülasyona yol açmamak için olayın ayrıntılarına inilememektedir.

Ancak gizlenemiyen bir gerçek vardır. Şeker Fabrikalarına kömür sağlamak amacıyla kurulan yeni Çeltek Kömür İşletmesi görünüşte her ne kadar özel şirket gibiyse de, aslında Şeker Fabrikaları kanalıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığının denetimindedir. Diğer kamu kuruluşlarında olduğu gibi burada da, madencilikle uzak yakın ilgisi olmayan, salt siyasi görüşleri yüzünden kişiler yönetim kurulundadır. Öte yandan işletmede maden mühendislerinin çalışma sürelerinin çeşitli olumsuzluklar nedeniyle de uzun olamadığıda bilinmektedir. Nitekim, Yeni Çeltek'te Genel Müdür ve İşletme Müdürü dışındaki 5 maden mühendisinden en kıdemlisi işletmede 3 aylık, en yenisi ise işletmeye 3 gün önce atanmıştır. Madencilikte, özellikle

kömür madencilğinde deneyim ve çalışılan maden ocağını biliyor olmak yaşamsal öneme sahiptir, özellikle de bir yeraltı maden işletmesinde 3 ay çalışmanın o işletmeye hakim olmayı getirmeyeceği de açıktır.

Öte yandan kömür madencilğinde grizu patlamasının önüne, bütünüyle geçmenin mümkün olmadığı, gelişmiş ülkelerde bile bu tür olaylarla zaman zaman karşılaşıldığı bilinmektedir. Uygulanacak ileri teknoloji, erken uyarı sistemleri ve alınacak diğer önlemlerle ancak kazalar en aza indirilebilmektedir.

Üzülerek belirtmek gerekir ki Türkiye'de uygulanan madencilik, gelişmiş ülkelerle kıyaslanmayacak ölçüde geridir, ilkindir. Hangi ölçütte karşılaştırma yapılırsa yapilsin bu kolayca görülür. Örneğin maden kazalarında ölenlerin üretim miktarına oranı bir kıstas olabilir. Bu oran gelişmiş ülkelerde 0.115 ölü/milyon ton iken Türkiye'de ortalama 2.52 ölü/milyon ton'dur. Yani Türkiye'de bir milyon ton kömür için gelişmiş ülkelerin 20 katı fazla insan ölmektedir.

Bu ikellik, dün Yeni Çeltek'de, daha öncesinde Zonguldak'ta ya da bir başka yerde grizu, göçük, su basması ya da bir başka türlü tezahür etmiştir. Bu gidişle yarının farklı olacağını ne yazık ki söyleyemiyoruz. Bu açıklama basında yer aldığı anda, Türkiye'nin bir başka madeninden yeni bir facia haberinin gelmeyeceğini kimsenin öne süremez,

Madencilüğimizin geri kalmışlığının nedenleri, elbette ülkenin geri kalmışlığından soyutlanamaz. Ama yine üzülerek söylemek gerekir ki; madencilüğümüz diğer iş kollarına göre de oldukça

geridir. Bunun temel nedeni de, Türkiye'de Devletin yıllardır madencilik politikasıdır. Devletin bir madencilik politikası yoktur. Bu eksiklik, siyasal partilerin programlarında da, mevzuatlarda da, örgütlenmede de, eğitimde de istihdamda da, kadrolarda da görülmektedir. Bu eksiklik aramacı kurumlarda da, işletmeciler kurumlarda da, denetleyici kurumlarda da görülmektedir. Yıllardır bilinen bu çarpıklık 12 Eylül sonrasında katmerleşmiştir. Var olan sorunların çözülmesi bir yana son 10 yıldır, Türkiye madencilik politikasını uygulamaktan adeta vazgeçmiştir. 12 Eylül sonrasında çalışanların ve onların örgütleri üzerine konan yasak ve engeller sorunun ancak kangrenleşmesine yaramıştır.

Bu nedendir ki, Yeni Çeltik Kömür işletmesinde yaşanan son faciadan sonra iktidarın, muhalefetin ve diğer kurum ve kişilerin çığlıkları toz duman bulutu oluşturmakta ve asıl sorunu gizlemektedir. Bu, bilerek yapılmı-

yorsa, konuya yabancı olmalarından kaynaklanmaktadır. Kaldı ki, kendine özgü bir terminolojisi ve karmaşık ilişkiler sistemi olan madencilik hakkında kulaktan dolma sözlerle açıklamalarda bulunmak, olup bitenin anlaşılmasını daha da zorlaştırmaktadır. Olay sonrasında yapılan açıklamalardan anlaşıldığına göre, önce etkili çevreler bilinçli olarak, daha sonra onların etkisi ile kamuoyu adeta "kelle" ister duruma gelmiştir. Sergilenen mantığa göre ortada bir facia vardır ve konuyu şimdilik geçiştirmek için "kelle" vermek gerekir. Ve "kelle"ler de bulunacaktır. Daha öncekilerde olduğu gibi, bir iki kişinin feda edilmesiyle olay geçiştirilecek, yeni bir faciaya kadar da unutulacaktır. İnançımız odur ki, devletin "kelle" istemekten ya da başış kampanyaları düzenlemekten başka yapması gereken çok şey vardır. Benzer olayların yaşanmaması için zaman yitirilmeden madencilikimiz köktenci ve uzun vadeli planlar çerçevesinde ele alınmalıdır. Politikası, mevzu-

atı, eğitimi, aranması, işletilmesi ve denetleyici organları çalışma yaşamı ile yeni baştan ele alınmalıdır.

Sonuç olarak şu söylenebilmektedir. Bu facia sonucu "kelle" istemek, olayı örtbas etmek ya da saptırmak olacaktır. Suçlu aranıyorsa madencilikimizi ilkel bırakın; çağdaş mevzuatı oluşturmamaları; maden işyerlerini, madencilik bilim ve teknolojisi açısından, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından denetletmeyenlerin; çalışanların elini kolunu bağlayan anlayışı getirenlerin peşine düşülmeidir.

Kamuoyunca fazla bilinmeyen ve kendine özgü terminolojisi olan madencilik ile ilgili bu tür olayların kamuoyuna sağlıklı aktarılmasında herkesin üzerine düşen titizliği göstermesini diliyoruz. Bu anlamda bir kamu görevi yapan basın yayın organlarının konuya ilişkin haberleri verirken yetkili ağızlara öncelik taniyacıklarına inanıyoruz.

KAMUOYUNA

Amasya - Suluova Yeni Çeltik Kömür İşletmesi'ndeki faciada 68 maden işçisi yaşamını yitirdi. Acımız sonsuzdur. Ölen işçi arkadaşlarımızı saygıyla anıyor; ailelerine, yakınlarına, maden işçilerine ve tüm halkımıza başsağlığı diliyoruz.

Bu olay da öncekiler gibi unutulacaktır.

İlk günlerin sıcaklığında ağıtlar yakıldı; başış kampanyaları düzenlendi; Alman uzmanlar kurtarıcı melekler gibi gösterildi; suçluların bulunması istendi. Facianın tüm sorumluluğu üç maden mühendisine yıkılmak istenerek dün de bugün de var olan asıl nedenler gözden kaçırılmaya çalışıldı.

Faciaya yol açan patlamalar bir neden değildir, sonuçtur. On yılların ihmalinin sonucudur. Madencilikimizin çağın gerisinde kalmasının sonucudur. Aynı miktardaki kömürü çıkartmak için gelişmiş ülkelerin 20 katı fazla işçinin ölmesi, insan kusuruyla açıklanamaz.*

Kaza yerine şu anda hiçbir canlı giremeyeceği gibi, her türlü maddi delil de C.Savcılığının emanetindedir. Bu nedenle, henüz zanlı olan üç üyemizin yargılarını alan tutuksuz olarak sürdürülmelidir.

Sorunlar her faciada kurban sorumlular arayarak çözülemez!

Sorun; durma noktasına gelen yatırımlarda, ilkel teknolojide, eksik ve uygulanmayan mevzuatta, işleymeyen denetimdedir.

Sorun; ETKB Maden Dairesi örgütlenmesinin 35 yıldan beri engellenmesindedir; işçi sağlığı ve iş güvenliği denetiminin göstermelikten öteye geçmemesindedir, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın dolaylı denetiminde olan işletme sahibi şirketin yönetimine, madencilikle ilgisi olmayan kişilerin getirilmesindedir, çalışanların elini kolunu bağlayan anlayıştıdır.

Bu facia ilk değildir. Asıl nedenler var olduğu ve çalışanlar üretimde söz sahibi olmadığı sürece son da olmayacaktır.

**TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU**

(*) 25 Şubat 1990 tarihli Milliyet Gazetesinde ilan edilmiştir.

Yeni Çeltek Faciası Devleti Uyandırdı mı?(*)

Kişilerin ya da kuruluşların, insana kendiliklerinden değer vermeleri beklenemez. İnsanın değeri, kişilerin ya da kuruluşların acımasına (merhametine) terk edilemez.

M.Fikret ÖZBİLGİN
TMMOB Maden Mühendisleri
Odası Başkanı

İ akın geçmişte, Türkiye'de bir daha yaşanmasını istemediğimiz, anımsamaktan utanç duyduğumuz olay yaşandı. Amasya - Suluova Yeni Çeltek Kömür işletmesi'nde 7 Şubat 1990 günü meydana gelen faciada, 68 işçimiz yaşamını yitirdi. Olayın kendisinden ve onun ardından yazılanlardan, söylenenlerden insanlık adına üzülmemeye ve utanç duymama-ya olanak yoktur.

Neydi, facia olarak adlandırılan olay? 68 işçimiz, ocaktaki patlama sonucu yaşamını yitirmiştir. Patlama, ilk belirlemelere göre grizunun patlaması ve muhtemelen hemen ardından oluşan kömür tozu patlamasının bileşkesidir. Olay kısaca budur.

Burada herkesin aklına şu soru takılmaktadır: Grizu patlamaları kömür madenciliğinin kaçınılmaz sonucu mudur? Önlenmesi olanaklı değil midir? Hemen belirtilmiş ülkelerde de benzeri olaylar görülmektedir. Nitekim son örneği, Yeni Çeltek faciasının bir hafta sonrasında SSCB'de görülmüştür. Grizu, karbonizasyon sürecinin doğal bir ürünü olan metan gazının hava ile karışımından oluşan renksiz, kokusuz, havadan hafif, yanıcı ve patlayıcı özelliğe sahiptir. Metanın havadaki oranının yüzde 5-15 olması ve

en azından 650 - 700 C° sıcaklık veren bir ısı kaynağının bulunması patlamayı kaçınılmaz kılmaktadır. Ocak yangını ya da çalışan makineler vb.nin çıkaracağı bir kıvılcım, kömür ocaklarında görülebilecek ısı kaynaklarıdır. Dolayısıyla bu tür adaların önlenmesi, ısı kaynaklarının yanında metan gazının denetim altında bulundurulmasına bağlıdır. Tehlike belirtilerinde, kömür yatağını iyi tanıyor olmak, olaydan anında bilgilenecek, çok hızlı ve sağlıklı kararlarla kazaların önlenmesi ya da olası etkilerinin azaltılması söz konusudur. İleri madencilik teknolojilerinin uygulandığı, erken uyarı sistemlerinin kullanıldığı, eğitilmiş nitelikli işgücünün istihdam edildiği ülkelerde, facia olarak adlandırılacak kazaların olasılıkları en aza indirilebilmektedir. Yani sorun, gelip büyük oranda yatırıma dayanmaktadır.

Şunu gözden kaçırmamak gerekir: Kişilerin ya da kuruluşların, insana, kendiliklerinden değer vermeleri beklenemez. İnsanın değeri, kişilerin ya da kuruluşların acımasına (merhametine) terk edilemez. Bir zorlama olmaksızın kimse, daha az bir yatırımla yapabileceği bir üretim için daha fazla yatırım yapmaz. Başkasının sağlığı ya da güvenliği için fazladan bir maliyet üstlenmez. Sorun "insan" olunca, "can" olunca, söz konusu zorlamanın devletten gelmesi, devletin hukuk düzeninden, örgütlenme yapısından ve

bu örgütlerin işletilme biçiminden gelmesi beklenir. Bu, devletin ödevidir, toplumun da hakkıdır.

Peki, Türkiye'de devlet bu ödevini yapıyor mu? Görünürde evet. Ama işleyişte hayır. Bu öbür işkolalarında da böyledir. Madencilikte de böyledir.

Madenlerdeki etkinlikler bir yandan Maden Yasası ve ilgili yönetmeliklere tabi iken, öte yandan da işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatına tabidir. Yani madencilik bu iki mevzuata uygun biçimde yürütülmelidir. Ne var ki ikisi de yetersiz. Ya bu mevzuatı yürütmekle yükümlü iki kuruluş olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı? Ne yazık ki ikisi de "ümitsiz vaka". Hele Maden Dairesi... Teşkilat Şeması bile yok henüz. Üstelik 1954 ve 1985 yılında hazırlanan iki yasanın "...6 ay içinde hazırlanır" amir hükmüne karşın!... Evet, bir yasanın hükmü, yürürlükte kaldığı yaklaşık 30 yıldır yerine getirilmedi, öbürünün de 5 yıldır getirilmiyor. Yani bu yasanın uygulayıcısı olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, aleni suç işliyor. Bu dairenin kendi personeli bile kısıtlı, kimi kadroları öteki kuruluşlardan devşirme. Her yönetim değişikliğinde personel kadroları asıl görevlerine geri verilir. İşi bilmeyen deneyimleri olmayan başkaları gelir. Bu daire, şu anda işletme halindeki yaklaşık 2500 madeni, bilimine ve teknolojisine uygun çatışıp çalışmadığını denetlemek ile görevlidir. Dairedeki maden mühendisi sayısı ise 15!... Bunun da büyük bölümü yeni me-

MADENCİLİK BÜLTENİ 6

zun. Personel alımında, ülke genelinde olduğu gibi ölçüt iktidar yanlısı olmak! Yani bu kuruluşların personeli, nitelik ve niceliği açısından da yetersizdir. Başka bir denetim organı olan Çalışma Bakanlığı'nın durumu da farklı değildir.

Bu kuruluşların işleyişi ise Türkiye'deki benzerlerinden farksız. Keyfiliğin çok, yaptırım gücünün az olduğu bir işleyiş.

Şimdi yeniden Yeni Çeltek olayına dönelim: Yeni Çeltek kömür yatağı kalorisini yüksek, kendiliğinden yanmaya elverişli ve metan çıkışının yoğun olduğu bir yapıya sahiptir. Yani bu tür kaza potansiyelinin yüksek olduğu bir yerdir. Nitekim geçmişine baktığımızda benzeri örnekleri görebiliyoruz. Türkiye'de grizu patlamalarında yaşamını yitirenlerin yaklaşık üçte biri Yeni Çeltek'te. Bu tür ocaklarda uygulanması gereken teknoloji, alınması gereken önlemler de sır değildir. Üstelik bunlar söylenir de. Ama yaptırmaya hiçbir çalışanın gücü yetmez, yetmemiştir. Beğenmeyen orada çalışmama "özgürlüğüne" sahiptir! Mühendisliğini, işçiliğini layıkıyla uygulayabileceği bir yer bulursa, gitsin orada çalışsın. Konuya yabancı olanlar inanmakta zorluk çekebilir. Bugün Türkiye'de birkaç istisna dışında, 1940'lı yılların teknolojisi uygulanmaktadır. Bugün için ilkel denebilecek yöntemler uygulanmaktadır. Bu nedenledir ki öbür ülkelerde, yıllar geçtikçe iş kazaları ve ölen işçi sayısı azalırken, bizde aşağı yukarı aynı kalmaktadır.

Yeni Çeltek olayında kaçırılmaya çalışılan bir başka gerçek daha vardır: İşletmenin sahibi şirket, bir özel şirket gibi görünse de denetimi Şeker Fabrikaları A.Ş. kanalıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndadır. Yönetim kurulunun yapısını emekli müftü, emekli albay, seçimi kaybetmiş belediye başkanı, pancar üreticisi oluşturuyor.

Aslında bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu durumun bir aynası durumundadır şirketin yönetim kurulu. Buradan yola çıkarak altı çizilmesi gereken bir gerçek de işletmedeki maden mühendislerinin çalışma sürelerinin çokolmadığıdır. Nitekim var olan 5 maden mühendisinden işletmede en uzun süreli çalışmakta olan 3 aylık. En yenisi ise 3 gün önce işletmeye gelmiş. Oysa madencilikte özellikle yeraltı kömür madenciliğinde çalışan maden ocağını biliyor olmak, yaşamsal önem taşımaktadır. Bu süreç için 3 ay çok, ama çok kısadır.

Bütün bunlar yetkililerce bilinmiyormu acaba? Sağır sultanın bile duyduğunu bizimkilerin duymamış olması düşünülemez, bilmiyor olmaları kabul edilemez.

Olayın canalıcı yanı burada düğümleniyor. İnsanın hiçe sayıldığı, insanların böylesine kolayca ölebildiği bir toplumun mensubu olmak, elbette utanç vericidir. Ancak olay sonrasında Türkiye'de yaşananlar ise kolay sindirilecek türden değildir.

Anılan facianın ertesinde tüm bu gerçekler unutulmuş ve önce etkili çevreler daha sonra da kamuoyunun bir bölümü adeta "kelle" ister durumuna gelmiştir. Ve bu, asıl işi spor olan, olay yerinin kendi seçim bölgesi olması dışında hiçbir ilgisi olmayan bir Sayın Bakan öncülüğünde, devlet tarafından yapılmıştır. Kamuoyunun yanıtlanmasında, ölen işçiler ve yakınlarının acılarının malzeme yapılması yetmemiş, iki Alman uzman da kullanılmıştır. Öylesine ki bu uzmanlar rahatsız olduklarını anlatacak merci peşinde koşma gereğini duymuşlardır. Bütün bunların üç buçuk oy uğruna yapıldığını kim, nasıl açıklayacak?

Olay bununla da kalmamış, madenciliğin kendine özgü bir terminolojisi ve karmaşık ilişkiler sistemi olduğu bilinmesine karşın, herkes birer madencilik

uzmanı kesilmiştir. Bu hataya ne yazık ki birkaç köşe yazarının dışında, basınımız da ortak edilmiş, sonunda 3 maden mühendisi tutuklanmıştır. Tutuklama ancak "iki olasılığın bulunduğu durumlarda" başvuru olan bir önlemdir. Ya kanıtların yok edilme tehlikesine, ya da zanlıların kaçmasına karşı önlemdir. Bu olayda kanıtlar orada yerin altında ve barajla örtülü olarak duruyor. Hiç kimse yok edemez. Zanlıların kaçmayacağı da biliniyor. Dolayısıyla tutuklamanın nesnel dayanakları olduğu söylenebilir. Ama Türkiye'de ilk kez yaşanan bir olayla yeni bir kapı açılmış oluyor. Dileğimiz bunun, bundan sonraki olaylar için emsal oluşturmaması. Çünkü bu yazının yayımlanma sürecinde bile yeni bir facianın yaşanmayacağını kimse garanti edemez. Çünkü asıl nedenler hâlâ geçerlidir.

Türkiye, ne ilk olan, bu gidişle ne de son olacak bir facia yaşamıştır Yeni Çeltek'te. On yılların birikimi ve bugün toplumdaki işleyişin faturası, asıl sorunlar ve sorumlular göz ardı edilerek, birkaç kişiye çıkarılmak istenmektedir. Sanki birkaç kişinin "kelle"sini almakla Türkiye'nin madenciliği bu tür facialardan kurtulacak ve bir daha böylesi facialar yaşanmayacak. Eğer bu tür facialarda suçlu aranacaksa, madenciliğimizi ilkel bırakanların, çağdaş mevzuatı oluşturmayanların, maden işyerlerini bilim ve teknoloji açısından denetletmeyenlerin, çalışanların ve onların örgütlerinin elini kolunu bağlayan anlayışlarda aranmalıdır.

Kendimizi tüm koşullandırmalardan soyutladıktan sonra bir kez daha düşünelim: Böylesi faciaların, böylesi ayıpların bir daha yaşanmaması için, mevzuatıyla örgütlenmesiyle denetim mekanizmalarıyla her şeyi sil baştan yapmalıyız. Öncelikle ana öğesi insan ve ülke yararı olan bir madencilik politikası oluşturmalıyız.

ELAZIĞ-GULEMAN KARAYOLUNDA 3'Ü MADEN MÜHENDİSİ 9 KİŞİ KATLEDİLDİ

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI M. FİKRET ÖZBİLGİN ELAZIĞ'DA ÜÇÜ MADEN MÜHENDİSİ DOKUZ KİŞİNİN KATLEDİLMESİ ÜZERİNE YAPTIĞI AÇIKLAMADA "SAVUNMASIZ MASUM İNSANLARA VE MESLEKTAŞLARIMIZA KARŞI HİÇBİR MANTİĞA SIĞMAYANBU HAİNSALDIRIYIŞİDDETLE LANETLİYORUZ" dedi.

21 Mart 1990 günü akşamı Elazığ - Guleman karayolunda görevden dönen Etibank konvoyunun önü kesilerek, çalışanlar ayırma tabi tutularak yapılan saldırı sonucu altısı Mühendis 9 kişi katledildi. Katledilenlerin üçü de Odamız Üyeleri olan Şarkkromları İşletmesi Müessesesi Müdürü Maden Y. Mühendisi Metin ÇAKIR, Müessesesi Müdür Yardımcısı Maden Y. Mühendisi Hüseyin YEĞENOĞLU ve Etibank Proje Tesis Dairesi elemanlarından Maden Y. Mühendisi Bülent FİDAN'dır.

Elazığ'da yaşanan bu olay bir katliamdır; bu katliamda korumasız ve masum insanlar hedef alınmıştır.

Savunmasız, masum insanlara ve meslektaşlarımıza karşı hiçbir mantığa sığmayan bu hain saldırıyı kim tarafından ve ne amaçla yapılırsa yapılsın şiddetle protesto ediyor ve lanetliyoruz.

Bir yandan demokrasi ve insan hakları nutukları atılırken diğer yandan demokrasi yanlısı insanlara saldırıların

sürdüğü ve katillerinin bulunmasında aciz kalındığı, at izinin it izine karıştığı son günlerde, ülkede yaşanan olaylardan, ülkenin her köşesinde yaz-kış, gece-gündüz, yeraltı-yerüstü demeden, doğal kaynaklarımızın değerlendirilmesi için çabalayan üyeleri-

imiz ve ülke insanlarımız adına endişe duyuyoruz.

İnsan hakları ve demokrasi için, ülkenin yarınları için tüm duyarlı insanları göreve davet ediyoruz.

KAMUOYUNA

Odamız Üyeleri

Etibank Şarkkromları İşletmesi Müessesesi Müdürü

Maden Yüksek Mühendisi
Metin ÇAKIR

Etibank Şarkkromları İşletmesi Müessesesi Müdür Yrd.

Maden Yüksek Mühendisi
Hüseyin YEĞENOĞLU
ve

Etibank Genel Müdürlüğü Proje Tesis Dairesi Elemanlarından

Maden Yüksek Mühendisi
Bülent FİDAN

ile beraberindeki ikisi Etibank mensubu 6 kişi, Elazığ'da 21.3.1990 tarihinde katledildiler. Görevi sırasında öldürülen savunmasız, masum insanlara yöneltilen bu saldırıyı, kim tarafından ve ne amaçla yapılırsa yapılsın, şiddetle kınıyor ve lanetliyoruz. Yıllardır doğal kaynaklarımıza ülke ve halk yaran doğrultusunda sahip çıkma yolunda uğraş veren tüm Maden Mühendisleri topluluğuna, yitirdiklerimizin ailelerine, yakınlarına, madencilik camiasına, başsağlığı diliyoruz. Son günlerde ülkede yaşanan olaylardan üyelerimiz ve ülke insanlarımız adına endişe duyuyor demokrasi adına herkesi göreve davet ediyoruz.

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

Elaziğ - Guleman Karayolunda Katledilenlerden; BÜLENT'İN ANISINA

insan hayatı nedir, nasıl değerlendirilir? Bir insanı değerlendirirken hangi kistaslar ön plana çıkar? İçinden geldikleri toplumun sosyo-ekonomik koşulları, aldıkları eğitim ve bunlara bağlı olarak edindikleri dünya görüşü bir insanı tanımlayabilir. Bu tanımlamaya insanların kendi özelliklerini, insan ilişkilerine ve insan haklarına bakışımında eklediniz mi tanım ortaya çıkar.

Bülent, herşeyden önce demokrat bir insandı. Demokrasiye ve insan haklarına inanırdı. Kısacık yaşamının her devresinde bunu rahatça görebiliyoruz. İnsanları sever, onlara güvenirdi.

"Çalışalım, yardım edelim, kişileri mutlu etmeye çalışalım! Mutlaka ümitsizliğe kapıldığımız anlar olacaktır, ama şunu unutmayalım ki, gelecek gençlerin, yani bizlerin. Bizler üniversite eğitimi almış kişiler olarak yılmadan, usanmadan insanlık için çalışalım, insanlığa en güzel yaşam sofrasını açalım" demişti Bülent. Bunun için bütün gücüyle çalışırdı. Yaptığı herşeyin en iyisi olmasını isterdi. 1987 yılında okulu çok yüksek bir ortalama ve bölüm birincisi olarak bitirdi. Başarılı bir iş yaşamının yanında, iyi bir master verdi.

O, mükemmel bir kafa,
mükemmel bir yürek,
Elleriyle, beyniyle erkek,
gözleriyle çocuğu.

Bülenti her düşündüğümüzde daima gülen çocuksu gözleriyle anımsıyoruz. Tüm sevecenliği ile insanların yardımına koşmaya hazır bir arkadaş. İnsanı insan yapan özellikleri üzerine toplamış, gerçek bir insan.

22 Mart 1990 perşembe sabahı ölüm haberini alıyoruz, kahroluyoruz. Yapılan katliamı kabullenmemiz imkansız, kabullenemiyoruz, içimiz acı ve öfke doluyor.

Gazetelerin ikinci basımları elimize geçiyor, olayın detaylarını okuyoruz.

Bülent'i ve diğerlerini öldürüp, ellerine bildiri bırakmışlar. Bildiride "devletin yeraltı zenginliklerini çıkartıp halka veremeyenlerin katli vaciptir" yazıyor.

Bizler yeraltı zenginliklerinin gerçek sahiplerinin kimler olduğunu çok iyi biliyoruz. Bülent'in de bildiğine inanıyoruz. Bu acı ve öfkemizi daha da arttırıyor.

işçileri ayırıp, mühendisleri vuruyorlar. Sanki teknik bilgi, emek, işgücü birbirinden soyutlanabilmiş ya da birbirinden bağımsız bir işlevi olabirmiş gibi.

Bu insanlık dışı katliamı şiddetle reddediyoruz ve bunu yapanları da lanetliyoruz. Çünkü ülkemizde böylesine değerli insanlar büyük özveriler vermeden kolay kolay yetişmiyor.

BİR FİDANDIN SEN
HİÇBİR AĞAÇ BÖYLE HARİKULADE
BİR YEMİŞ VERMEMİŞTİR.

Bir insandan ölünce geriye ne kalır? Sadece ailesi ve dostlarının acısı mı? Mesleki açıdan kendini bu derece iyi yetiştirmiş bir mühendisin kaybı mı? Bunların yanında başka şeylerinde kaldığına inanıyoruz. Çıkmasında büyük emek ve katkı koyduğu 1987 ODTÜ Maden Mühendisliği yıllığı ve kendisine ayrılan sayfaya hayata, yaşama dair yazdıkları kaldı. Bülent'i daha iyi tanıyabilmeniz için bu satırları sizlere tekrar sunuyoruz.

İlkokul, ortaokul, lise ve derken üniversite de bitti. Yani 22 yıl geride kaldı. İyi günleriyle, kötü günleriyle. Ve bizi şu anda yeni bir hayat bekliyor. Ama bu hayat duvarları pembe, tavanı mavi kağıtlarla kaplı bir oda değil. Öyle bir oda ki., virajlarla, tehlikeli uçuşlarla, sarp geçitlerle dolu bir oda. Kişilerin birbirinin açığı aradığı, çalışmanın karşılığının alınmadığı, haksızlıkların kol gezdiği bir oda. Ama biz, gene de bütün bunların üstesinden gelmek için elimizden geleni yapalım. Çalışalım, yardım

edelim, kişileri mutlu etmeye çalışalım! Mutlaka ümitsizliğe kapıldığımız anlar olacaktır, ama şunu unutmayalım ki, gelecek gençlerin yani bizlerin. Bizler üniversite eğitimi almış kişiler olarak yılmadan usanmadan insanlık için çalışalım, insanlığa en güzel yaşam sofrasını açalım.

Tüm mezun olan ve olacak arkadaşlarıma sağlık, mutluluk, çalışmalarında başarılar dilerim.

*O eller,
ellerimiz;
uzanıp tuttu kimi zaman
büyük bir hasretle ve şefkatle
elinden çocuklarını.*

*Okşadı yanağını sevgilinin
büyük bir aşkla.*

*Ve o eller,
yerin yedi kat dibinden
söküp çıkardı yaşamı
hergün yeniden...*

*Ve, sundu hizmetine insanlığın
ve kardeş sofrasına çevirdi dünyayı
çekincesiz korkusuz.
O eller üreten ellerinin
öpülesi eller...*

*Bülent FİDAN
36077-6*

Bir de bizlere son 8 yıldır birlikte yaşadığımız, paylaştığımız anılar kaldı. Bizler yaşadıkça bu anıların da yaşayacağına inanıyoruz.

Bu mezar mı sana açılan son yer,
Şenin gibi güzeller ölürse eğer,
inandık ki bazen yaşar ölümler.

*ODTÜ'den Dönem Arkadaşları
adına
Bülent ŞENTÜRK*

BİRLİK HABERLERİ

TMMOB Başkanı Teoman ALPTÜRK Elazığ Ferrookrom Tesislerine giden Mühendis ve İşçilerden 9 kişinin öldürülmesi olayıyla ilgili olarak *"Mühendisleri ya da işçileri yaptıkları iş ve üretimdeki görevleri veya bir başka gerekçeyle katletmek öldürmek sağlıklı bir bakış açısı olamaz şiddetle kınıyoruz"* dedi.

Olayı henüz bütün yönleriyle öğrenebilmiş değiliz. Açık olmayan pekçok nokta var. Doğu ve güneydoğu'da yaşananların bir devamı olduğu izlenimleri güçlüdür. Türkiye'de son günlerde yaşanan siyasal terörün tırmandırılması sürecinin bir halkası olarak görünüyor. Yurdun her yanında benzer saldırılarla yaşamlarını yitiren yurttaşlarımızdan mühendisleri ayrı tutmak mümkün değildir. Mühendisleri, özel olarak yaptıkları iş ve üretimdeki görevleri veya bir başka gerekçeyle öldürmek, katletmek doğru ve sağlıklı bir bakış açısı olamaz. Terörün her türünü şiddetle kınıyoruz.

Siyasi amaçlı adam öldürmelerde hızlı bir artış gözlenmektedir. Güneydoğu'da yüzlerce insan öldürülmekte, Muammer AKSOY, Çetin EMEÇ gibi demokrasi savunucuları katledilmekte, toplum hızla birkaos'a çekilmektedir. Bu gelişmeler demokrasiye, insanların politikaya ilgisinin artmasına darbe vurucudur.

Yurdun neresinde olursa olsun, halkımızın hangi kesiminden olursa olsun failleri kim olursa olsun, insanlarımızın siyasal amaçlarla karanlık güçlerce öldürülüp katledilmesine aynı ölçüde tepki göstermemek, aynı ölçüde üzüntü duymamak elde değildir.

Ülkemizde son günlerde yaşanan öldürme olayları 1980 öncesini anımsatmaktadır. Ancak bu kargaşa, İNSAN HAKLARINA ve DEMOKRATİK işleyişe aykırı DİKTA eğilimlerini güçlendirecek YÖNTEMLERLE SONA ERDİRİ-

LEMEZ. Tek çözüm ülkemizde eksiksiz demokratik bir işleyişin hayata geçirilmesi amacıyla halkın önündeki engellerin kaldırılmasıdır.

Bu amaçla tüm demokratik güçleri toplumda demokrasiyi savunmaya antidemokratik uygulamalara karşı dayanışmaya çağırıyoruz.

TMMOB Başkanı Teoman ALPTÜRK, Yeni Çeltek'te yetmiş yakın canımıza mal olan facia üzerine, *"İlkel üretim yapısı çağdaş hale getirilmedikçe, bu tür kazalar geliyorum diye diye, yine gelecek, yine faciaya dönüşecektir"* dedi.

Alptürk,

"Yenicelttek'te ve bir çok Maden İşletmesinde üretim yapısı ilkeldir. Bu nedenle ilkel üretim yapıları ÇAĞDAŞ hale getirilmedikçe bu tür kazaların önlenmesi mümkün değildir.

— ÜRETİM ZORLAMALARINDAN VAZGEÇİLMELİDİR.

— YETİŞMİŞ İŞÇİ VE TEKNİK ELEMAN İSTİHDAMI YETERLİ DÜZEYE ÇIKARILMALIDIR.

— GERİ TEKNOLOJİ ÇAĞDAŞ HALE GETİRİLMELİDİR. BU AMAÇLA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA ÇALIŞMALARINA AĞIRLIKVERİLMELİDİR.

— ÜRETİMDE CİDDİ DENETİMLER ARALIKSIZ SÜRDÜRÜLMELİ, İŞ GÜVENLİĞİ İÇİN GELİŞKİN VE ETKİN EĞİTİM PROGRAMLARI UYGULANMALIDIR.

— KÖKLÜ YAPISAL ÇAĞDAŞ DÖNÜŞÜMLER İÇİN YATIRIM GEREKLERİNİN KARŞILANMASI ŞARTTIR.

FACİAYA DUYULAN HAKLI TEPKİLER KADAR, bunları önlemeye yönelik ÖNERİ ve UYARILARIN DA DİKKATE ALINMASI, KAZALARI AZALTMANIN BİR ARACI OLACAKTIR. BU GÖZDEN KAÇMAMALIDIR.

BU NEDENLE ÖNERİ ve UYARILARIN ÖNEMSENMESİ, ciddi bir programla hayata geçirilmesi BENZER FACIALARIN YAŞANMAMASI İÇİN ŞARTTIR.

YİTİRDİĞİMİZ İŞÇİ KARDEŞLERİMİZİ SAYGIYLA ANIYORUZ.

HALKIMIZI DERİNDEN SARSAN ve BÜYÜK BİR ACIYA BOĞAN FACIANIN YOL AÇTIĞI YARALAR BİR AN ÖNCE SARILMALIDIR" dedi.

"GRIZU VE MADEN KAZALARI" KONULU PANEL YAPILDI.

Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı tarafından, dünyadaki ve ülkemizdeki maden kazalarının tartışıldığı "Grizu ve Maden Kazaları" konulu bir panel düzenlendi. 12 Mart 1990 günü İTÜ Maçka Sosyal Tesisleri'nde gerçekleştirilen panele, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı çağrılı olduğu halde temsilci göndermedi ve katılmadı. Maden mühendisliği öğrencilerinin de dahil olduğu geniş bir dinleyici kitlesinin ilgiyle izlediği panele; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı adına Maden Müh. İlhami Alp, İTÜ adına Prof.Dr. Müh. Şinasi Eskikaya, ODTÜ adına Doç.Dr.Müh.Tevfik Güyağüler, TKİ Kurumu adına Maden Y.Müh. Ahmet Papila, Odamız adına Tayfun Özuslu, Türkiye Maden İşçileri Sendikası adına Mahmut Peker ve Türkiye Maden İşverenleri Sendikası adına da Maden Y. Müh. Nizamettin Çoban kuruluşlarını temsilen konuşmacı olarak katıldılar. Yeni Çeltik Faciası'nın da kaçınılmaz olarak gündeme getirileceği bilinen panele her zaman olduğu gibi Basın ve TRT ilgi göstermedi.

Panelde ortaya konulan görüşlerin özeti aşağıdaki gibidir:

1- Maden Kazalarını Önleme ve Kurtarma konularında üniversitelerde verilen bilgiler dışında meslek içi eğitim de zorunludur. Bu eksikliğin giderilmesi gerekir.

2- Fenni nezaretçilik, yasalarımızda yer aldığı şekliyle yeterli değildir. İşletme Müdürü'nden Ocak Mühendisi'ne kadar bir dizi sorumlu teknik eleman mevcut iken, yasal sorumluluğun fenni nezaretçi'lerde olması çelişkili bir durumdur.

3- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği tedbirleri hakkında tüzük, Batı Ül-

keleri'nde uygulanan benzerlerine kıyasla yetersiz hükümler taşımaktadır. Ayrıca, ülkemizde imal edilerek yeraltında kullanılan ve işçi güvenliğini doğrudan ilgilendiren malzemelerin standardı yoktur.

4- Madencilik Sektörü ile ilgili birçok yasal eksikler giderilemez iken, tüm sorumluluğun, işverenin tayin ettiği ve her an görevine son verebileceği bir fenni nezaretçi'de bulunması haksızlıktır. Fenni nezaretçi'nin sorumluluğu ile paralel güvencelere kavuşturulması gerekir.

5- Maden işçilerini, kazalara karşı daha eğitilmiş ve daha duyarlı hale getirecek programlar uygulanmalıdır.

6- Madencilik sektörü ekonomik açıdan olduğu kadar, iş güvenliği açısından da son derece risklidir. Madencilik sektörü üzerindeki ekonomik yükler hafifletilerek, emniyet araç, gereç ve yatırımlarına daha fazla maddi imkan ayrılması sağlanmalıdır. Madenin ve işçinin emniyetini doğrudan ilgilendiren araç ve gereçler, gümrük vergilerinden muaf olarak serbestçe ve hızla ithal edilebilmelidir.

7- Hertürlü finansman ve araç, gereç sağlansa bile maden kazalarının sifıra indirilebilmesi mümkün değildir. Ancak eksiklikler, kaza riskini büyük ölçüde arttırmaktadır.

8- Batı ülkeleri'nde olduğu gibi, kaza anında kurtarma çalışmalarını yönetecek ve yönlendirecek birimlerin Maden Dairesi bünyesinde hızla kurulması gerekir. Halbuki ülkemizde batı anlamında bir Maden Dairesi dahi, henüz kurulmuş değildir.

(*) Görüş özetleri Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı tarafından yayınlanmıştır.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ GENEL KURULU YAPILDI

Ülkemizin en eski derneklerinden biri olan Türkiye Madenciler Derneği'nin 37. Olağan Genel Kurul'u 3 Mart 1990 tarihinde dernek merkezindeki lokalde yapıldı. 1948 yılında kurulan dernek, kendi öncülüğüyle kurulan Maden ihracatçıları Birliği ile yıllarca aynı mekânı paylaşmış ve madenciliğimizin sorunlarının çözümü doğrultusunda birlikte uğraş vermişlerdi. Ne var ki 70'li yılların ardından gelen zaman dilimi içinde ve özellikle de Birlik'in Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının kontrolü altına girmesi sonucunda yaşanan, sektörden habersiz kişilerin madencilik ekonomi politikalarına yön verdiği dönemde, Dernek'in sektördeki etkinliği de giderek azalmaya başlamıştı. Bu gelişimin olumsuzluklarını giderebilmek amacıyla; Odamız, Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı, İTÜ ve Madenciler'in aktif olarak katkılarıyla oluşturulan yeni Yönetim Kurulu önerisi geniş bir katılımın sağlandığı Genel Kurul'a sunulmuş ve oybirliği ile kabul görmüştür.

Genel Kurulda seçilen yeni yönetim kurulu aşağıdaki şekilde görev bölümü yapmıştır.

Başkan : Atilla YALÇIN
Başkan Yrd : İsmet KASAPOĞLU
GenelSekreter : Mustafa SÖNMEZ.
Üyeler :Münip ÇÖKER
MuratTURAN
Prof.Dr.IşıkÖZPEKER
Günaydın YİRMİBEŞOĞLU

Yeni Yönetim Kurulu'nun ilk toplantısında Türkiye Madenciler Derneği'ni tanıtıcı bir yayının hazırlanması ile tüm sektörümüze iletilmesi ve madencilikle uğraşan kişilerin Dernek bünyesinde örgütlenmesi kararlaştırılmıştır.

ULUSLARARASI MADENCİLİK HABERLERİ"

ABD

• Cyprus Mineral Co., 1988'deki üretimini % 33 arttırarak, bu yıl 272.0001 Cu üretmeyi ve pazarlamayı planladı. Son zamanlarda "özellikle çinko" ile ilgilenen firma, biri Meksika'da öteki de New Mexico eyaletinde bulunan iki çinko yatağının işletmeye alınması ve buralardan yılda 2.300-2.700 t Zn, 1.800 t Cu ve 5,6 t Ag üretilebilmesi için proje çalışmaları yürütüyor. Firma'nın 1989'da çeşitli madenlerinden 5 t Au, 15 Mt kömür, 590.000 t talk, 14.000 t Li_2CO_3 ve 22.700 t Mo üretmeyi hedeflediği bildiriliyor.

• Eastmaque Gold Mines, California eyaletindeki Cargo Muchacho sahasında, hem açık hem de yeraltı işletmesiyle altın üretilecek olan tesislerin konstrüksiyonunu başlattı. Sahadaki rezervin, 1,6 g/t Au tenörlü 6,4 Mt'luk kesimi açık işletmeyle, 7,2 g/t Au tenörlü 1,3 Mt'luk kesimi de yeraltı işletmesiyle çıkartılarak 500 t/gün'lük kapasiteyle çalışacak işleme tesislerinde ayda 93,3 kg Au üretileceği açıklanıyor.

• Corona Corp., Mountain States Mineral Enterprises'in elinde bulunan, California eyaletindeki Fort Cady kolemanit sahasının geriye kalan % 20'lik hissesini de satın alarak, borik asit üretimini hedefleyen proje üzerinde tam kontrol sağladı. Sahadaki rezervin % 6,4 B₂O₃ tenörlü 147,4 Mt olduğu ve 410 m derinlikle bulunan ortalama 36 m kalınlığındaki maden yatağının işletilmesi suretiyle 1992'den itibaren yılda 90.000 t borik asit üretiminin hedeflendiği bildiriliyor. Los Angeles kentinin 255 km kuzeydoğundaki Mojave çölünde bulunan yatak 150 ha'lık bir alana yayılıyor.

• ABD'nin en büyük kurşun üreticisi olan Doe Run Co., Missouri eyaletinin Boss kentinde bulunan izabehanesini, 1990'dan itibaren yılda 54.000 t

Pb üretecek şekilde, hurda malzeme girişine göre tadil ettiğini açıkladı. Firmanın geriye kalan 73.000 t/yıl'lık kapasitesini, tesisin çevre mevzuatının gereklerine göre tevsi edilmesinden sonra, yine primer hammadde işleyerek kullanacağı bildiriliyor.

AVUSTRALYA

Mawson Pacific, proses giderlerini % 40 azaltmak amacıyla, Marvel Loch sahasında kurduğu yeni tesiste elde edilen ilk altın külçesinin dökümünü gerçekleştirdi. 1,2 M t/yıl'a göre dizayn edilen tesisin ikinci bir kırıcı eklenmesiyle 1,7 M t/yıl kapasiteye çıkartılabileceği açıklandı. 160 m derinliğe kadar açık işletmeyle çalıştırılacak yatakta, ortalama 3,5 g/t Au tenörlü 12 Mt rezerv bulunduğu ve daha derinlerdeki rezervin yüksek tenörlü olduğu açıklanıyor.

AVUSTURYA

Ülkede madencilikle uğraşan bir kamu kurumu olan Voest-Alpine tarafından işletilen, Mittersill yakınındaki volfram madeni ve zenginleştirme tesisi ile Bergla'daki rafinerinin yarıya yakın hissesi Metallgesellschaft tarafından satın alındı.

ÇEKOSLOVAKYA

Ülkede 1945'den bu yana gerçekleştirilen 5 milyar t'luk kömür ve linyit çıkartımı nedeniyle, rezervlerin önemli ölçüde azaldığı açıklandı. Toplam çıkartımın % 85'ini sağlayan Moravya kuzeyindeki Ostrava-Karvina kömür havzasında bulunan rezervlerin, tahminlere göre 21. yüzyılın sonuna kadar dayanacağı bildiriliyor. Çekoslovakya'nın diğer kömür havzaları Bohemya'daki Kladno ve Pilsen ile

Moravya'daki Rosice-Oslovani bölgelerinde bulunuyor. Kömür rezervlerinin 12,4 milyar t, linyit rezervlerinin de 14 milyar t dolayında bulunduğu ve gelecek 20 yıl içinde linyit çıkartımının düşürülmesinin, taşkömürü çıkartımının da arttırılmasının planlandığı açıklanıyor.

ÇHC

• Shanxi eyaletindeki Luliang kömür havzasında bulunan zengin yatakların, yetersiz ulaşım altyapısı nedeniyle, lââyınca değerlendirilemediği ve bu eksikliğin giderilmesi için gerçekleştirilmesi hedeflenen Shanxi-Xiaoliu demiryolu projesinin, Asya Kalkınma Bankası'nca sağlanacak 39,7 M\$'lık krediyle finanse edileceği açıklandı. 1986-1990 plan dönemi içinde, anılan havzadaki yüksek kaliteli kömür rezervlerinin işletmeye alınması, bir termik santral ile koklaştırma tesisi kurulması ve ayrıca karpit üretilmesi öngörülüyor.

• China Non-Ferrous Metal Industry Corp. ile Malaysia Mining Corp., ÇHC'ndeki kalay, ilmenit, zirkon ve rutil plaserlerinin aranması için ortak girişimde bulunmak amacıyla bir andlaşma imzaladılar.

GANNA

Sikaman Gold Resources, Minproc Engineers firmasına ihale edilen Bogosu projesi kapsamındaki altın aramalarının sonucunda, önemli rezerv gelişimlerinin kaydedildiğini açıkladı. 1988'deki fizibilite etütlerine göre tayin edilen işletilebilir rezervlerin % 48'lik bir artışla, metalik içerik eşdeğeri olarak, 29,5 t'a kadar çıktığı ve 1 M t/yıl'lık bir kapasiteyle 2000 yılına kadar işletmeye yeterli olduğu bildiriliyor. Ortalama genel işletme giderlerinin, ilk üç yıl için 4.34 \$/g Au, projenin geriye kalan ömrü süresince de 5.76 \$/g Au mertebelerinde gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

HİNDİSTAN

Fransa'nın maden aramalarıyla uğraşan bir kamu kurumu olan Bureau de Recherche Géologiques et Minières (BRGM) ile Mineral Exploration arasında imzalanan andlaşma hükümleri uyarınca, BRGM, en yeni elmas arama teknolojisinin transferlerini ve aramalarda harcanacak 330.000 \$ tutarındaki proje kredisinin finansmanını sağlayacak. Arama faaliyetleri, ülkenin güneyindeki

Andra Parades eyaleti ile ortasındaki Madya Parades eyaleti sınırları içinde gözlemlenen, iki elmas zuhurunun muhtemel gelişimlerinin tahkikini hedefliyor.

İNGİLTERE

Avrupa Demir ve Çelik Topluluğu (ADÇT), British Coal tarafından gerçekleştirilecek üç büyük kömür projesinin finansmanı için 24 M £ tutarında kredi sağlayacak. ADÇT'nin politikası, üyeleri arasındaki kömür üreticisi ülkelerin kömür işletmeciliğine yardımcı olabilmeyi ve bütün topluluktaki enerji üretiminde, kömürün önemli bir rol sahibi olmasını amaçlıyor. Bu temel politik hedef doğrultusunda desteklenen ve teşvik edilen İngiltere'deki Harworth projesi kapsamında; kuyuların iç donatımının ve şövalmanının tazelenmesi, yeraltı altyapısının yenilenmesi, havalandırma sisteminin geliştirilmesi ve karo tesislerinin tevsi edilmesi için, 22 M £ tutarında yatırıma gidildi. Gerçekleşmesi tamamlandığında, ocağın 1,3 M t/yıl'lık kömür çıkartımını 1,7 M t/yıl'al arttıracak olan yatırım projesinin toplam tutarının 11 M £'lik dilimi ADÇT'nca finanse ediliyor. Ayrıca, Yorkshire ilindeki Markham Mine ocağı ile Stafford ilindeki Lea Hall ocağında gerçekleştirilmesi hedeflenen muhtelif tevsi ve idame projelerinin harcamaları için gereken 27 M £'lik yatırım toplamının 13 M £'lik dilimleri de ADÇT'ca açılan krediyle finanse ediliyor.

KANADA

• East West Minerals (EWN), New Brunswick eyaletinin Bathurst bölgesindeki yüksek tenörlü Caribou Pb-Zn yatağını, 40 M \$'lık bir yatırıma girilerek, geçen yılın sonunda işletmeye aldı. Caribou madeninden çıkartılacak Au ve Ag içeren tuvönan cevher, 2.000 t/gün'lük kapasiteyle işlenerek yılda 125.000 t Pb-Zn konsantresi üretilenilecek. Caribou yatağını, ilk önce, Anaconda Minerals bulmuş ve Belledune'deki liman tesislerinin inşaatı gibi altyapı yatırımları ile 3 km uzunluğundaki yeraltı ana ihzaratı için 60 M \$ harcamıştı. Ne var ki 60 Mt rezervli yatağın selektif Pb-Zn konsantresi üretecek şekilde işletilmesini hedefleyen projenin ön etütleri esnasında, güçlüklerle karşılaşmış ve Anaconda projeyi ekonomik bulmayarak durdurmuştu. Caribou yatağını daha öncekine göre farklı kriterlerle yeniden değerlendirmeye alan EWN İse, Anaconda tarafından ta-

riflenen büyük yatak içerisinde daha yüksek tenörlü ve daha ufak boyutlu bir rezerv kesimi keşfetti. EWM hesabına yürütülen yeni etütler sonucunda, ince taneli zengin mineralizasyon zonundan çıkartılacak cevherden yüksek tenörlü toplu Pb-Zn konsantresi üretilebileceği anlaşıldı. Böylece ilk projede karşılaşılan metaurjik sorunlar da çözülmüş oldu. İşletilebilirliği kanıtlanan, zengin zonda; % 8,5 Zn, % 3,9 Pb, 108 g/t Ag ve 1,7 g/t Au tenörlü, mevcut kapasiteyle 15 yıl işletmeye yeterli rezerv bulunduğu açıklandı. Bu rezervin ana yatak içinde dört ayrı adese halinde bulunduğu bildiriliyor

- Gibraltar Mines, 29 hafta boyu süren bir greve rağmen, 1988'i son sekiz yılın en iyisi olarak ilan etti. Firmanın üç açık işletmesinden yıl içinde 5,5 Mt cevher çıkartıldığı; bu tutarın % 72'sinin Granite Lake, % 20'sinin Pollyanna West ve % 8'inin de East Pit ocaklarından ikmal edildiği; ortalama ocakbaşı tenörlerinin 0,32 Cu ve % 0,014 Mo olduğu ve Cu için % 78,6'lık, Mo için de % 18'lik genel verimlerle işletme yapıldığı bildiriliyor. Her üç sahadaki rezerv toplamının ise, ortalama % 0,315 Cu ve % 0,009 Mo tenörleri üzerinden, 179,6 Mt'u bulunduğu açıklanıyor.

- INCO'nun bir alt kuruluşu olan Inco Gold Co. ile Golden Knight Resources, Quebec eyaletinin kuzeydoğusundaki Câsa Berardi Ouest altın sahasında başlattıkları 26 M \$'lık ortak yatırım projesini sürdürüyor, işletmenin 140.000 t/yıl'lık kapasiteyle başlatılması ve 12 yıl süreyle yılda 1.244 kg Au üretilmesi planlanıyor. Proje gerçekleştiğinde Casa Berardi Ouest ve Est sahalarından kombine olarak yılda 2.955 kg Au üretilcek. Hazırlık yapılan sahada, yüzeyin 300 m altında yataklanan 8,1 g/t Au tenörlü 2 Mt işletilebilir rezerv bulunduğu tahmin ediliyor. Rezervlerin daha da geliştirilmesi için, sondajlı ek aramaların sürdürüldüğü açıklanıyor.

- BRGM, Cheni Gold Mines ile ortaklaşa işletmeye aldığı, Bristish Columbia eyaletindeki Lavier altın madeninde üretilen ilk külçeyi 1989 başında döktüğünü açıkladı. Külçenin dökülmesi, sahaya giriş sağlanması için açılan yolun ve alt yapı tesislerinin inşaatının tamamlanmasından 19 ay sonra gerçekleşti. Sahadaki 6,8 g/t Au ve 240 g/t Ag tenörlü 1,8 Mt'luk rezervin yedi yıllık bir işletme ömrü için yeterli olacağı ve yıllık üretimin 1.250 kg Au ve 32 ton Ag mertebesinde gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

- Campell Resources, Quebec eyaletinin Chibougamau bölgesinde bulunan Joe Mann altın

işletmesini, eyaletin en büyük üreticilerinden biri olacak şekilde 3.110 kg/yıl kapasitesine tevsi etmeyi planlıyor. Bu yıl için 1.400 kg Au üretilmesi beklenen sahada 7,5 g/t Au tenörlü 3,7 Mt toplam rezerv bulunduğu bildiriliyor. Tevsiat hedeflerine erişilebilmesi için, 625 m derinliğinde bir kuyunun indirilmesi de dahil olmak üzere, çeşitli ihzarat işleri yürütecek olan firmanın aynı bölgedeki üç ayrı sahadan yılda 2.268 ton Cu ve 1.866 kg Au mertebelerinde metal üretimi gerçekleştirdiği açıklanıyor.

- Tanquary Resoruces, Estaurum Mines ve işletmecisi ortakları Westmin Resources; Manitoba eyaletinin Little Stuil altın sahasında başlattıkları karotlu sondajların sonuçlarına göre, 6 km'lik bir doğrultu boyunca 2 ve 10 m derinlikte bulunan 87,1 g/t ve 4,3 g/t Au tenörlü iki ayrı cevher zonu kestiklerini açıkladılar. Rezervin görünürleştirilmesi için sondaj çalışmaları sürdürülüyor.

MALEZYA

Saravak adasının ortasındaki Merit Pila kömür havzasında bulunan Tebulan ve Merit South sahalarında, sanayi kullanımına elverişli 93 Mt taşkömürü rezervi ortaya çıkarıldı. Alman teknolojik işbirliğiyle ortaklaşa başlatılan 3 M \$ tutarındaki arama projesi kapsamında yürütülen çalışmalar sonucunda bulunan yeni sahalarda 1983 yılından beri araştırmalar yapılıyordu. Yeni bulunan sahaların mücavirindeki Merit Pila işletmesinin, Güney Kore-Malezya ortaklığında başlatıldığı ve yılda 350-450 bin t kadar kömür çıkartıldığı açıklanıyor.

NAMİBYA

Elmas konusunda, araştırmasından traşlanması ve pazarlanmasına kadar geniş bir alanda faaliyet gösteren, bir dünya tekeli olan De Beers'in alt kuruluşu Consolidated Diamond Mines (CDM), Namibya çölünün kenarındaki Luderitz kasabasının 30 km güneyinde bulunan Elizabeth Bay sahasının işletmeye açılması için, 135 M R tutarında yatırıma gidiyor. Firma; ülkenin en büyük elmas madeni olacak işletmeden, 1991'de 50 kg kapasiteyle üretim yapacak. Projenin ilk aşamasında, yıllar önce Almanlar tarafından bırakılan artıkların yeniden değerlendirilmesiyle uğraşılacak ve 4 M t/yıl'lık kapasiteyle tüvönan cevher işlenecek. De Beers'in, bir diğer yandan da Anglo-American Corp. ile ortaklaşa, ülkenin ilk altın madeni olması tasarlanan Navchab sahasında işletmeye başlayacağı bildiriliyor.

PAKİSTAN

ÇHC'nin Metallurgical Construction Corp. (MCC) kurumu, Saindak bakır sahasının işletmeye alınabilmesi için, dört yıl içinde faaliyete geçirmeyi taahhüt ettikleri anahtar teslimi bir tesis kurmayı önerdi. Projeye göre tesis işletmeye alındığı andan itibaren, yılda 15.8001 Cu, 1.600 kg Au ve 2.700 kg da Ag üretilecek. Belucistan eyaletinin Hağay bölgesinde bulunan Saindak sahasındaki rezervlerin işletilebilmesi için, MCC % 7 faizle 85 M \$'lık bir kredi sağlayacak. Finansörün; makina-donatım ve nakit olarak sağlayacağı kredi için, geri ödemelerin sadece altı yıl boyunca aynı olarak bakırla yapılmasını talep ettiği bildiriliyor.

SSCB

Outokumpu'nun, Petsamo nikel yatağına kurulacak olan izabe tesisi için, verdiği teklifin reddedildiği açıklandı. Petsamo izabe tesisinin, Kola yarımadasındaki doğal kaynakların Fin-Sovyet işbirliğiyle değerlendirilmesi doğrultusunda öncülük edecek bir pilot proje olması öngörülüyordu. Geçen Eylül'de ortak projeyi Fin ve Sovyet başbakanları etüt etmişler; ancak, daha sonra Sovyet Demirdışı Metaller Bakanlığı yetkilileri izabe tesislerinin kendileri tarafından kurulacağını açıklamıştı. Tamrock firmasının Murmansk yakınındaki Alyenogorsk'da kurulması tasarlanan, bir sondaj makina-donatım fabrikasının da aynı akıbete uğraması bekleniyor.

SUDAN

İrlandalı bir maden arama ve işletme şirketi olan Kenmare Resources, ülkenin kuzeyinde Kızıldeniz'in kıyı tepelerinde bulunan Aberketeim sahasında altın üretimini gerçekleştirdi. Fasilalı olarak, Firavunlar Çağı'ndan bu yana altın işletildiği bilinen saha, daha önce 1946'da çalıştırılmış ve 20 yıl önce de terk edilmişti. Yeniden işletmeye alınan sahada, projenin ilk aşaması olarak, eski artıkların yeniden değerlendirilmesi işleriyle uğraşılıyor. Ortalama tenörü 7,4 g/t Au dolaylarında olan 28.0001 artık 90 t/gün kapasiteli tank liçi ile işlenerek, % 75'lik genel verimle gelecek 14 ay içinde 156 kg Au üretilecek. Eski artıkların işlenmesi bittiğinde de tanklara küçük ölçekli yeraltı işletmesiyle çıkartılacak cevher beslenecek. Kenmare'nin % 49'luk hisseye ve tam yönetim yetkisine sahip olduğu girişime, Central Desert Mining Co.'nun ortak olduğu bildiriliyor.

YUGOSLAWYA

Majdanpek Bakır İşletmeleri; Bor madencilik kombinasyondaki kaba kırma ve flotasyon ünitelerinin, yeni teknoloji ve makina-donatım ile modernizasyonu, mevcut 13 M t/yıllık kapasitesini 16 M t/yıl'a çıkartmayı hedefleyen 25 M \$'lık bir yatırım projesini gerçekleştiriyor. Tuvönan cevherin ve artıkların nakliyatı için yeni konveyör tesislerinin kurulması ve damperli kamyonların satın alınması gibi aşamaları başlatılan projenin tamamının gerçekleşmesi durumunda, metalik bakır üretiminin işletme giderlerinde %10'luk bir kesinti sağlanabileceği açıklanıyor.

ZAİRE

Kanada'lı Lencourt Ltd. ile Belçikalı Cofimines, Sominki'nin % 71,7'lik hissesini devir almak üzere anlaşmaya vardı. 1974'de Zaire'de kurulan Sominki, ülkenin Kivu ve Maniema eyaletlerinde bulunan 100.000 km² 'lik bir alanda yayılı çeşitli sahaların arama ve işletme imtiyazlarını elinde bulunduruyor ve halen kalay, altın, volframit, niobyum, tantal ve monazit (Th, Ce, La, Nd, Pr ve nadiren Y fosfat) madenlerini işletiyor. Yıllık cirosu 15 M \$ dolayında olan Sominki, rezervleri görünür hale gelen iki altın sahasının işletme imtiyazını da elinde tutuyor.

ZAMBİYA

Zambia Consolidated Copper Mines (ZCCM), Mumbwa yakınındaki Dunrobin altın madenini yeniden işletmeye açtı. Su baskını nedeniyle uzun yıllar önce kapatılan madende, metal eşdeğeri olarak 58 kg Au içerikli rezerv bulunuyor. Zambia'daki altın kuşağının, Lusaka'dan Lundazi'ye kadar uzanan bir doğrultu boyunca zuhur eden 100 ayrı yaktan oluştuğu ve küçük ölçekli madencilığe elverişli olduğu bildiriliyor. Ayrıca, Hintli uzmanların açıklamalarına göre, aynı bölgede 30.000 t/yıl kapasiteyle işletilmesi tasarlanan bir sünger demir tesisinin de ekonomik olarak çalıştırılabileceği bildiriliyor.

(*) Bu bölümde verilen dış haberler International Mining Dergisi'nin 1989 Mayıs sayısından derlenmiştir.

ÖYKÜ

"KARANLIKLARI YARA YARA.." ÇIKMAK

Engin ÇETİNBAĞ
Maden Mühendisi

Ellerine baktı. Gözleri ellerine kenetlendiğinde, ellerinde, tözün ince tanecikleri, gözlerinde ise günün, ışığın gizi parlıyordu.

Derenin sesi egemendi. Bir de az ötede kadın işçilerin madeni ayıklamak için vurdukları çekiçlerin sesleri. Dere akıyor, dağlardan, irili ufaklı tepelerden gelen su akıntılarını içine çektikten sonra çoğalıyor, çağlıyordu. Büklüm büklüm dolanarak aşığılara ve çok uzaklardaki köylere dek uzanıyordu. Gün gibi, olanca görülsüyle...

Bir kez daha işbaşı yapıyordu. Yağışla dolu bir geceden sonra sinmiş, durulmuş ama henüz yitmemiş bulutların gözleri önünde ocağa bir kez daha giriyordu. Elleri üşüyordu. Madeni ocaktan çıkarmak için kullanılan vagonu elleri ile itmek zorundaydı ve Yaşar bir dolu vagonla bu yoldan geri dönünceye dek ne kadar yorulacağını düşünüyordu. Yorulacak, elleri gitgide üşüyecek, ıslak töze eli değince, yıllara, milyonlarca yıla ellerinin değmesiyle yorulduğunu ve gitgide gençliğini yitirdiğini düşünecekti.

Lambasını çengelinden vagonun önüne astı. Ve ardına geçip itmeye başladı. Galerinin tam giriş yerinde, karanlıkla aydınlığın, yeryüzüyle yeraltının kesiştiği yerden başı öne eğik vagon iterken yine tabelaları hecelemeyi unutmuştu. Karanlığa gözleri alıştı. Işığı sönse, şavk vurması, nefesiyle temiz havanın yönünü bulamasa, yine de karanlığın neresinden çıkacağını, temiz havayı nerede solumayacağını çok iyi biliyordu. Sorsan; kuş sesleri çağırırdı dışarı onu, ağaçların, çiçeklerin kokusu ve tanışlarının gözleri...

Yaşar sessizdir, kendi halindedir. Arkadaşlarınca sessiz dünyadır, Yaşar. Ustası bir iş anlatsa, sanırsın hiç dinlemez. Oysa Yaşar, o işin en kolay, en pratik çözümünü iyi bilir. Bir zora düşse, yüzyıl sürse zorluğu, hep kendisi tek başına yensin ister. Ne bir arkadaşına gider, ne de ustasına danışmaya. Konuşmaktan korkar, konuşamaktan, söylemek istediğini söyleyememekten. Hem sonra herkes "Yaşar konuştu!..." der. "Yaşar konuştu..." fısıltıları, bağırtıları, seslenişleri, madeni, yeraltını, temiz hava gibi sarar, sanki boşluklara, galerilere ve tözü alınmayı bekleyen her noktaya Yaşar'ın sesi siner. Oysa Yaşar korkar. Konuşunca, madenci çavuşu Çavuş Dayı'nın bağıracığından, azarlıyacağından korkar. Çünkü, Çavuş Dayı her haliyle, tavırla bir korku olagelmıştır. Yıllar önce, çok uzun yıllar, Yaşar daha doğmadan önce ve babası da onun gibi madende işçi iken Çavuş Dayı yine varmış. O zamanki gibi aksi, korkulan ve sanki şimdi de maden kendine verilircesine sorumlu. Yeraltının korkulu rüyası, bir günün, bir haftanın değil, yılların karabasanı.

Yeraltı büyüktür. Korkuyu ve öfkeyi, sevgiyi ve nefreti öylesine barındırır ki yüreği. Kopup kopup gelirir, diner diner susuverir, dokunmaya gör. Taşıyla, toprağıyla, tözüyle, öylesine bir giz ki, sessizliği uyandırmaya gör bir kez.

Uzun bir galeri gittikten sonra ilk dönemece varmıştı. Vincin başındaydı Yollar daha aşağı katlara gidiyordu. Yaşar'sa vagonunu vince vermeden, aynı kattaki başka bir üretim yerine yöneltti. Vincin başındaki işçiler Yaşar! görünce her zamanki gibi güldüler ve söylediler:

"Sessiz dünya geçiyor. Herif sanki konuşmamaya yeminli. O kilitli çenesini bir yemek yemek için açıyor, bir de deli tütün içmek için."

"Ne olacak sanki. Sen hep konuşuyorsun da ne oluyor, boyun daha çok mu uzuyor? Bırak sessiz kalsın garip, bize ne zarar var?"

"Peki ya böyle sessiz yaşamının kime ne faydası var?"

Yaşar konuşulanları duymamıştı. Ne deli tütünün adını, ne de susmanın faydasızlığını. Hep aynı Yaşar, hep aynı. Vagonu iter, elleri donar, yorulur, soluklanmak için bir deli tütün sarar.

Boş vagon bozuk yolda itmeye gidiyordu. Yolun eklem yerine geldikçe hafif tıkrdaması ve metalin metalde akmasıyla çıkan sesiyle. Konuşulanlar epey geride kalmıştı. Karanlığın öte tarafında bir uçta.

Çavuş Dayı'yı düşündü. Çavuş'un geçmişini, babasının onunla ilgili anlatıklarını. Bir Ömer vardı bu dağlarda. Bir Efe Ömer. Bu maden daha çalışmazken, bu galeriler henüz yokken, Çavuş Dayı doğmadan çok önceleri. Efeliğin son günlerinin, her bir efenin ya afla düze indiği veya efeliği bırakmamacasına bu ellerden gidip, çok uzak ellerde umarsızca yittiği günler. Dağların efeleri hüzün ve sevinçle birlikte uğurladığı o son günlerden bir bahar günü. Çavuş Dayı babasına çekmiş derler. Her türlü kötülüğüyle, yalnızlığı ve varlığıyla. Dayı'nın babasının düğünüydü o bahar günü. Sazların çalınıp, yöre türkülerinin oynandığı, dizlerin toprağa vurulduğu günlerden biri. Ömer Efe'nin de düğünden haberi olur. Pek düşünmeden kızanlarına seslenir:

"Kalkın, arkadaşlar... Bu ne miskinliktir son günlerimizde. Güveyi sevmesek de köye varmamak olur mu?"

Güzelim bakımlı atlarına binerler. Köye vardıklarında efeleri köy girişinde dostları karşılar. Yatakları, tanışları, sevenleri...

"Aman!..." derler. Bırakın köye girmeyin. Düğüne jandarma da davetli. Atfınız kesinleşmedi, bir patirde çıkmasın. Biz sizleri izin verin de şu yakın tepede ağırlayalım."

Ömer Efe tepeye, köye, karşılayıcılara sırasıyla göz ucuyla bakar. Köylüleri sebepsiz kırmak, üzme istemez.

"Ne yapalım, öyle olsun" der. Yalnız sazlara deyin ki kuvvetli vursunlar. Düğünlerinde gözümüz yok ama türküleri ve sazlara biz de duyulalım."

O düğün gecesi öylece geçip gider. Gerdeğe giren Dayı'nın babası huzursuzken efeler sabaha dek nemli toprağı dizleriyle döver dururlar.

Bu öyküyü Yaşadın babası çok önceleri anlatmıştı. Yaşar'ın madende işbaşı yaptığı ilk günler. O günlerden kısa süre sonra efelik bitmiş, dağlar boşalmış ve şimdi efelerden korkanların çocukları, çavuşluklarına dağların dostu olmuşlar, dağın gizlerindeki tözü, yığın yığın, ton be ton boşaltıp ele verirler. Töz, her gün durmaksızın satılır, yabana gider.

Dağlar suskundur. Gizlerindeki tözü alacak, uyandıracak olana kolay teslim etmez kendini. Dağdır bu, susar susar da usanmadan gün kollar. Yıla kalmaz, ya birkaçını sakat eder ya da birinin canını alır da, umurunda olmazmışçasına bakar durur ardından, kılı kıpırdamaz. Boşalt boşalt da tözünü, sonra tutma bakalım!... Bak o zaman nasıl iner tepene... Tözü uyandırmamanın inceliklerini bilmek gerek. Bilemezsen dağ ve çavuş dikilir durur tepende. Ama bir de tözü uyandırmayı bilirsen, işte o kez Çavuş Dayı korkar, korkudan ölür de, kimse, dağ bile koşamaz yardımına.

Üretim yerine, madenin vagonlara doldurulduğu bölüme gitgide yaklaşıyordu. Babasının anlattıklarını düşünürken onca yorulduğunu hissetmemişti bile. Bir dönemeç daha döndükten sonra madenin alındığı oluğun altına vagonu sürdü. Oluğun kapağını çekip madenin serbestçe akmasını sağladı. Vagon kısa sürede dolduğunda da kapağı iterek madenin akmasını durdurdu. Artık işin en zor yanı başlıyordu. Töz yüklü vagonu, bu uzun ve bozuk yolda devirmeden götürmek, suyun sesi gibi çağlatmak, gün ışığı ile kavuşturmak, yeryüzünden bir soluk daha alabilmek. Dolu vagonu itmeye başladı. Düşüncelerinde, vagonu itmek, Çavuş Dayı ve eskilerden türküler gelip gidiyordu. Çavuş Dayı'dan tüm işçiler çekinirdi. Kişiye kancayı takmaya görsün, her kötülük elinden gelirdi. En ağır işe anlamsızcasına koşmaktan tut da, başkaları ile olan ilişkilerine dek. Her olayda insanın karşısına çıkardı. Yaşar gibi diğer işçilerde hem korkarlar hem de nefret ederlerdi. Tek başına karşısına çıkılamayacak kadar herkesi korkutmuştu. Çavuş'un davranışları, bu dünyada yalnız ben varım, bir de dağ der gibiydi. Bir tek Yaşar, Çavuş Dayı'nın salt neden korktuğunu bilirdi. O dağdan değil, dağın gizlerindeki tözün inceliklerle uyandırmamasından korkardı. Tözle dost olunmalı ve bu incelik kavranmalı, Çavuş'un korkusu daha da arttırılmalıydı. Bir sabah girersin ocağa, Çavuş'un gelemeyeceğini bildiğin bir sabah, ne güzel bir sabah olurdu kimbilir. Kendi bildiğine göre tözü uyandırıp kazansan, dağsa ardından kıskançlıkla bakıp kalsa, artık zarar veremese... Her gün kelle koltukta karanlığa dalıvermesen, yeryüzünün aydınlığını yeraltına taşıyversen_.

Vagon gidiyor, Yaşar gidiyor, yeraltı suyu ve ter giysilerinden süzülüyordu. Alından, şakaklarından, yol kenarındaki a-

kan su gibi pırl pırl...

Bir de Yaşar konuşsa, işçi arkadaşları dinlese, Çavuş'un neden korktuğu bir bilinse. İşçi arkadaşları Yaşadın dinledikten sonra;

"Aferin sana Yaşar, ne de güzel deyiverdin!..."

"Na dilini öpeyim aslanım senin!..."

"Sustun sustun da doğruyu ne güzel söyledin!..." deyip de bağırılana bassalar. Yeni bulunmuş bir damarın sevinciyle sarşıp, bir güzel deli tütün içseler hep birlikte. Bir daha bunca zaman sustuğu için Yaşar'ın ardından gülerler miydi? Gülerler miydi suskunluğa bir daha?

Vagon akıyor, raylar ve traversler vagonun ağırlığıyla esiyor, ses veriyordu. Tam dalmıştı, Yaşar. Vagon aktıkça coşuyor, düşüncelerinde öfke ve sevecenlik içice yoğruluyordu. Vagonun nasıl gittiğini çoktan unutmuştu. Güliyordu ama vagonla birlikte hızlandığının farkında değildi. Bir gün yanından ocağın yeni mühendisi geçmişti. Mühendis çok güzel bir türküyü seslice mırıldanıyordu. Bir tek "karanlıkları yara yara çıktık" dizesini duyabiliyordu. Aynı öyle gidiyordu vagon, karanlıkları yara yara... Dağın damarlarındaki karanlığı yırtan vagon, bozuk yolda bir kan deresi örneği, dağın dışına, yeryüzünün yüreğine hızla akıyordu. Böyle hızlı gidip yavaşlayamazsa yoldan çıkabilirdi. O zaman da dağ ve Çavuş Dayı öfkelenirler ve Yaşar'ı cezalandırabilirdi.

Nitekim bu dizginsiz hız fazla sürmedi. Vagon, bir kıvrımın ağzında Yaşar'ın ellerinden kurtularak büyük bir hızla tahkimata bindirdi. Vagonun elinden kurtulması ve çarpmayla çıkan gürültüyle Yaşar kendine gelmişti. Dökülen madense yolu tıkamıştı. Ellerinden başka hiçbir kimseden yardım istemeyen Yaşar coşkunlukla şaşkınlık arasında kalakalmıştı. Tahkimata baktı. Yıllardır eskimeyen, yenilenmesi gereken tahkimata. Ürkek bir bakıştı bu. "Acaba dağ öfkelenir, yerinden oynar mı?" diye düşündü. Dağ çalışanlara kızar da, öfkeli ve acımasız olmaz mıydı? Sınırsız bir zamandır kendi ellerinden ve yalnızlığından başkasını istemeyen, arkadaşlarıyla konuşmamakta direnen Yaşar, bu kez salt arkadaşlarını düşündü.

"Yardım..." dedi kendi kendine. Yardım gerek, yoksa dağ yıkılır, ben ve arkadaşlarım bir daha gün ışığını göremeyiz."

Çavuş Dayı geldi aklına;

"Yere batsın onun öfkesi. Biz önce dağı yenelim de gerisi kolay..." diye seslice ve korkmadan konuştu.

Yardım sağlanıp, tahkimat çabukça yenilenmeli ve yol temizlenmeliydi. Daha çok töz dağın karanlıklarında mahpuslu. Bu yüzden de dağla hesaplaşmanın vaktiydi. Vinç başına doğru hızla koşmaya başladı. Biran önce varmalı, yardım istemeliydi. Konuşmayan ve konuşmayı bir türlü sevmeyen Yaşar, onca yılın acısını, dağı, yeraltını çınlatırcasına bağırarak çıkarmaya başladı.

Koşun, yardım edin!... Yalnız yapamam gayri, gücüm yetmez. Omuz verin bana, omuz verin!..."

Ses, gittikçe yaklaşıp, büyüyordu.

METAL MADEN FİYATLARI

Aşağıdaki sütunlarda verilen metal, ferroalyaj, cevher, konsantre ve endüstriyel mineral fiyatları, sadece iç ve dış ticaretimize konu olan kalemler ile hammaddeleri ülkemizden sağlanan metallere özgüdür. Dış fiyatlarla ilgili veriler, Engineering and Mining Journal son sayısından aktarılmıştır. Ağırlık birimlerinin tamamı, aksi belirtilmediği sürece, DİŞ FİYATLAR İÇİN METRİK TON, İÇ FİYATLAR İÇİN DE KILOGRAM cinsinden verilmiştir. Limanı belirtilmeyen CIF teslimatın boşaltma limanları, Avrupa'daki belli başlı ticaret limanlarıdır. Limanı belirtilmeyen FOB teslimatın yükleme limanları, anılan sahildeki belli başlı ticaret limanlarıdır. Büyük harflerle yazılı ülke, firma ve kurum adları malın orijinini belirtmektedir. ETİBANK'ın \$ ve DM bazında verilen iç satış fiyatlarının, karşılığı Merkez Bankası döviz satış kuru üzerindedir. (KDV hariç) Endüstriyel minerallerin fiyatları kalite, kaynak, miktar ve diğer satınalma koşullarına göre, geniş aralıklar içinde, değişmektedir. Değişim aralığının çok geniş olduğu kalemlerde, fiyatların hangi özelliklere göre değişim gösterdiği açıklamalarda belirtilmiştir. Teslimat ve orijinleri belirtilmemiş olan yurtdışı endüstriyel mineral fiyatları, Doğa Madencilik A.Ş.'nin Kartal teslimi parakende satış fiyatlarıdır.

METAL FİYATLARI		Kalay		Ferrosil	
Altın		MALEZYA.spot, KualaLumpur,Rg/kg	17.09	ETİBANK, FOT Antalya,!	-
LMB, 24 Ayar, \$/tro2 (17/4/90)	376.-	NMB, antrepo teslimi, \$/lb	2.90	NMB, % 75 baz, CIF,	720-760
KKB, 24 Ayar, TL/g (17/4/90)	30.500.-	SSCB, çubuklar, 1MB, parakende, TL	—		
Alüminyum		Kobalt		Ferrotitan	
LMB, % 99,5, c/lb	68-70	AFRİMET, %99, FOB NewYork, \$/lb	8.20-8.40	% 70'lik, kg Ti içeriği olarak	7.10-7.30
COMEX,%99,7,c/b	67.-	Katodik Levhalar		CIF,\$/kg	
ETİBANK,% 99.00-99,65		Krom		Ferrovandiyum	
FOT	4.150-4.800	NMB, elektrolitik, standart, \$/lb	2.80-3.00	% 70 - 80, kg V içeriği olarak	15.90-17.00
Seydişehir, TL		Kurşun		Ferrovolfam	
Antimuan		NMB, ABD ve KANADA c/lb	38-45	% 80 - 85, kg W içeriği olarak,	5.65-5.75
LMB, Regulus, c/lb	85-88	LMBŞ	895.-	CIF,\$/kg	
1MB, Regulus, parakende, TL.		ETAŞ,%99.97,TL	—		
Bakır		Magnezyum		METALİK CEVHER VE KONSANTRE FİYATLARI	
LMB, Katodik Levhalar, c/lb	118-120	NMB, 5 tonluk partiler, \$/lb	1.63	Alüminyum	
ETİBANK, KBI blister, TL	6.800.-	Manganez		Kalsine alumina, %98-99 Al2O3,	
Bizmut		NMB, Elektrolitik %99,9, c/lb	99-104	20 tonluk partiler, İngiltere teslimi £	230-285
NMB, 1 tonluk partiler, %99,99		Nikel		Boksit, refrakter kalite, CIF, \$	160-162
\$/lb	4.30-4.50	NMB,\$/lb	3.58-3.92	ETİBANK, Alümina, min%98,5Al2O3,	
1MB, parakende, TL	75.000.-	1MB, parakende, TL	-	dökme veyaambalajlı	
Civa		Paladyum		FOT Seydişehir, \$	180.-
NMB, % 99,9 \$/şişe	240-260	NMB(90Mart),\$/troz	130.-	Antimuan	
ETİBANK, %99,99'luk,		Platin		%60 Sb, sülfürü konsantre, CIF	
FOTHalıköy\$/şişe	—	NMB(90Mart),\$/troz	508.-	\$Ünite	15-17
Çinko				%60Sb,parça,CIF,\$/ünite	16-18
AVRUPA Üreticileri, \$	1.530-1.540	FERROALYAJ FİYATLAR			
ÇİNKUR, katodik külçeler,		Ferrokrom		Çinko	
% 99,95, TL	4.920-5.090	NMB, % 60 baz, lb Cr içeriği, YK, c/lb	47-75	% 52 - 55 Zn, sülfürü konsantre	
ETAŞ katodik külçeler,		NMB, %68 - 70,1b Cr içeriği, DKc/lb	95-120	kuru bazda, CIF, \$	780-825
% 99,99, TL	5.500.-	ETİBANK, %60-65,YK,		İŞ:\$	210-220
Gümüş		FOT Antalya, \$	1.200.-	Demir	
LMB-%99,9(3aynortalaması)\$/troz		ETİBANK, %68-72,DK,		min%52Fe, Mnveempürite	
LMB,%99,9(17/4/90),\$/troz	5.28.-	FOT Antalya, \$	1.800.-	içerikleri ile diğer mukavele hükümlerine	
KKB, %99,9 (17/4/90), TL/g	500.-			göre değişken, ERDEMİR AŞ VETDÇİ	
ETİBANK, %99,9 (17/4/90), TUg	550.-	Ferro mangan		Kurumu'nun iç satınalma fiyatları,	30-50
Kadmiyum		NMB,%78baz,YK,\$	680-690	FOW ocağa en yakın istasyon, TL	
NMB, 1 tonluk partiler, \$/b	4.80.-	NMB, rafine, DK,\$	1.000-1.500	%65 Fe Brezilya cevheri, CIF	
ÇİNKUR, % 99,95'lik katodik		Ferro molibden		İskenderun veya Ereğli, \$	28-32
çubuklar TL	30.780.-	%65-70, kg Mo içeriği olarak CIF,		Krom	
1MB, %99,95'lik katodik çubuklar TL	95.000.-	\$/kg	8.05-8.30	ARNAVUTLUK, sert parça, min %42,	
				FOB,\$	70-80
				Konsantre, % 51, FOB, \$	100-110
				G.AFRIKA, tozlu, %40, FOB, \$	55-65
				SSCB, parça, min %36, FOB, \$	75-95

FİLİPİNLER, refraktär konsantreler FOB,\$	
TÜRKİYE, %Cr2O ₃ içeriklerine göre FOB akdeniz\$, parça	
36	
38	60-70
40	80
42	100
44	120
46	145
48	155
+48 cevherin fiyatları pazarlığa ve prim uygulamalarına göre değişmektedir.	
Refraktercevhlerler	200
Konsantr, %	48 70-80
Kurşun	
%70-80Pbsülfüüü konsantreler, kuru bazda, CIF, \$	410-470
İŞ:\$	130-140
Manganez	
%48-50Mn,P:max%0,1 CIF,\$/Ünite	3.80-4.00
Molibden	
Konsantrdeki lb Mo içeriği olarak, CIF,\$/lb	2.30-2.40
Volfram	
Konsantrdeki ünite W03 olarak, CIF,\$/Ünite	
min%65Volframitkonsantreleri	39-57
min % 70 Şelit konsantreleri	56-72

ENDÜSTRİYEL MİNERAL FİYATLARI

Asbest	
KANADA Krizotili, lif boylarına göre değişken, FOW Quebec Ocakları, C\$	160-2.500
Barit	
ABD, dökme; öğütülmüş, API, FOB Meksika Körfezi,! 70-85	
FAS, tuvönan, OCMA, FOB Marakeş,! 30-40	
ETİBANK, tuvönan, OCMAveya API, min%92BaSO ₄ ,FOTOcakbaşı,\$ 21.-	
ETİBANK, Öğütülmüş	
FOT Beyşehir,! 53.-	
Bentonit	
ABD, ambalajlı, API, FOW, Wyoming, \$/st 34-37	
Öğütülmüş, ambalajlı, TL 530.-	
Bor Mineralleri, ETİBANK, tuvönan, FOTOcakbaşı,\$	
Kolemanit, B ₂ O ₃ ve As içeriklerine göre değişken 175-425.-	
Uleksit,%36-38B ₂ O ₃ 54-212.-	
Tinkal,%32-34B ₂ O ₃ 232.-	
Bor Türevleri, ETİBANK, ambalajlı Ex Bandırma ve Kırka, DM	
Boraks Dekahidrat, granule 770-860.-	

Boraks Pentahidrat 980.-	
Boraks Anhidr —	
Sodyum Perborat 900.-	
Borik Asit 1.570-1.660.-	
Diyatomh	
ABD, filtre kalitesi, kalsine, CiF, £ 315-330	
ŞEKER FAB. A.Ş., filtre kalitesi, kalsine Ankara teslimi, parekenda, ambalajlı, TL 2.000.-	
Feldspat	
ABD öğütülmüş, K2O içeriklerine göre değişken, dökme, FOB Kuzey Atlantik, \$/st 32-65	
Seramik kalitesi K2O içeriklerine göre değişken, öğütülmüş, ambalajlı, TL 350-630	
Flint Taşı	
Kalsine, CiF £ 55-75	
Öğütülmüş, ambalajlı, TL 200.-	
Flüorit	
MEKSİKA, FOB Tampico, \$	
Metalurjik kalite 80-90	
Asit kalitesi 130-135	
Fosfat	
FAS, % 75 - 77 BPL, FAS Kazabianka, \$ 48-50	
TUNUS,%65-68BPL,FASSfax,\$ 32-38	
ETİBANK, Gübre Fab.'nda teslim %66BPL,\$ 38-39	
Grafit	
Pul boyları ile sabit C içeriklerine göre değişken, CiF-\$	
Kristalen 540-1.500	
Pudra 325-1.300	
Amorfpudra 220-440	
Kaolen	
Öğütülmüş, ambalajlı, TL 390.-	
Süzülmüş, TL 850-1.000.-	
Kil	
Süzülmüş, TL. 500-1000.-	
Kuvarsit	
Tuvönan, seramik kalitesi, FOT Ocakbaşı.TL 70-80	
Öğütülmüş, ambalajlı, seramik kalitesi TL. 275-300	
Kükürt	
KANADA, FOB Vancouver,: 100-105	
ETİBANK, FOT Keçiborlu,\$	
Manezit	
YUNANİSTAN, tuvönan, CiF£ 55-60	
TÜRKİYE, FOB Marmara ve Ege, \$	
%46 MgO, tuvönan Kalsine, MgO ve empürite içerikleri ile kullanım alanlarına göre değişken —	
Tam kavrulmuş —	
Mika	
HİNDİSTAN, kuru öğütülmüş, CIFAnver,£ 115-130	
Tuvönan, CiF, £ 90-115	

Perit	
Ham, granule, dökme, CiF,£ 40-45	
ETİBANK, granule, dökme, FOTCumaovası\$/m ³ 27-36	
Pirit	
ETİBANK, konsantr, dökme,%46 S Gübre Fab.'ndateslim,\$ 39.-	
Sodyum Sülfat	
ALKİM A.Ş., İzmir teslimi, TL Kristalize Anhidr 260.-	
Sölestin	
TÜRKİYE, min %95 SrSO ₄ lık, FOB İskenderun, \$ 5-104	
Talk	
İTALYA, kozmetik kalite, CiF, £ 175.-	
Kozmetik kalite, ambalajlı, TL	
Zımpara	
Tane boylarına göre değişken, CiF,£ 145-240	
ETİBANK, tuvönan, FOT Milas.\$ 40.-	

KISALTMALAR

LMB	: LondraMetal Borsası
NMB	: New York Metal Borsası
İMB	: İstanbul Metal Borsası
KKB	: Kapalıçarşı Kıymetli Metaller Borsası
OK	: Orta Karbonlu
DK	: Düşük Karbonlu
YK	: Yüksek Karbonlu
İŞ	: Geçici ihracat Mevzuatı'na tabi konsantr ve cevherler için, Fason İzabe İşçiliği'nin şarjı (Treatment Charge)
lb	: Libre=453,6 g
troz	: troy ounce=31,1 g
st	: short ton=907 kg
şişe	: net 34,5 kg
BPL	: Bone Phosphate Lime (=P2Ostenörü/0,45)
FOT	: Free On Truck(Kamyon Uzerinde Teslim)
FOW	: Free On Wagon (Vagon Uzerinde Teslim)
FOB	: Free On Board (Bordaya Teslim)
FAS	: Free Alongside Ship (Yükleme Liman'nda Teslim)
CiF	: Cost, Insurance, Freight (BoşaltmaLimanında Teslim)
Dövizler ve 17/4/90Ticari Banka Kurları (TL.)	
î	: ABD Dolan = 2.489.-
c	: ABD Senti
£	:İngilizSterlini=4.068.02
Rg	: Malezya Ringgiti=0.374!
Cî	:KanadaDoları = 2.148.15
DM	: Alman Markı = 1.482.69

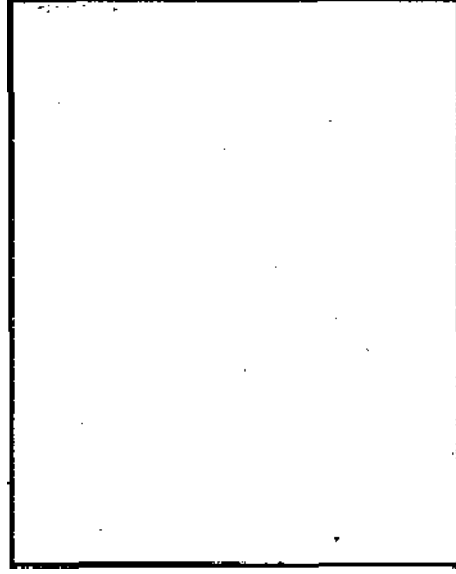
YİTİRDİKLERİMİZ

Aramızdan ayrılan değerli meslektaşlarımızı saygı ile anıyoruz.

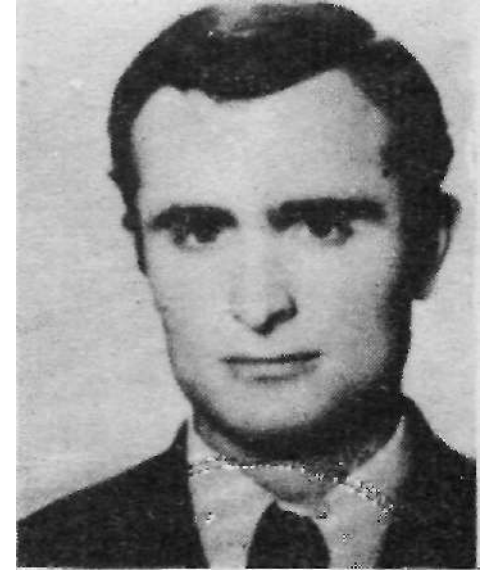
YAVUZ BİLGİNOĞLU
1955-08.03.1990

Konya'da doğdu. 1978 yılında H.Ü. Maden Mühendisliği Bölümü'nden mezun olduktan sonra Etibank'ta mesleğe başladı. Etibank Keçiborlu Kükürt İşletmesinde görevi başındayken tavandan düşen bir cevher bloğunun altında ezilerek can verdi.

REFİK DİKTAŞ
1946-25.01.1990

1946 İstanbul doğumlu Refik Diktaş, İTÜ'den 1971 yılında mezun oldu. ETİBANK'm uludağ Volfram İşletmesi'nde işbaşı yapan üyemiz, son olarak Keçiborlu Kükürt İşletmelerinde çalışmaktayken geçirdiği bir kalp krizi sonucunda aramızdan ayrılmıştır.

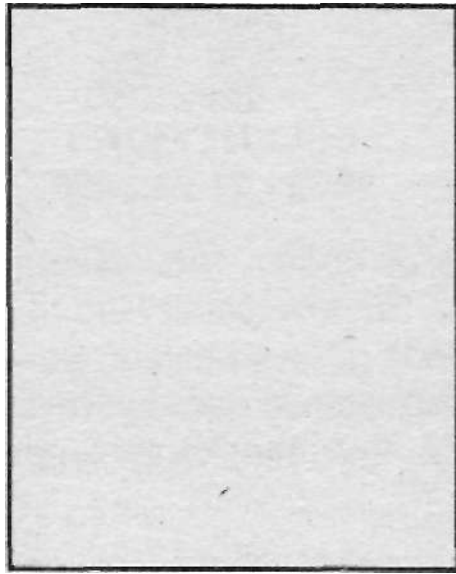
MEHMET KALDIRIM
1946-27.02.1990

Trabzon ilinin of ilçesinde doğdu* 1973 yılında İTÜ Maden Fakültesinden mezun oldu. Etibank'ın çeşitli işletmelerinde görev yaptı. Son olarak Etibank Bigadiç Kolemanit İşletmesinde görev yapmaktayken yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamadı.

ABDULLAH GÖRENER
1941 -28.03.1990

İstanbul'da doğdu. 1965 yılında İTÜ'den mezun oldu. Mezuniyetinden itibaren sürekli olarak serbest mühendislik hizmetlerini yürüttü. 28.03.1990 tarihinde aramızdan ayrıldı.

SALİM AKÇURA
1923-17.01.1986

1923 Kırım doğumlu Salim Akçura, Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan 1955 yılında mezun oldu. Üyemiz, son olarak yürüttüğü Çalışma Bak.'ndaki İş Güvenliği Müfettişliği görevinden 1975 yılında emekli olmuştu. 17 Ocak 1986 tarihinde aramızdan ayrıldı.

KEMAL BABACAN
1933-22.10.1989

1933 Tarsus doğumlu Kemal Babacan, İTÜ'den 1959 yılında mezun oldu. DSİ Yeraltı Suları Dairesi'nde işbaşı yapan üyemiz, kesintisiz olarak DSİ'nin çeşitli taşra ve merkez birimlerinde hizmet verdikten sonra, aynı kurumda son olarak Temel Sondaj Enjeksiyon Fen Heyeti Müdürü görevini yürütürken 1983 yılında kendi isteğiyle emekliye aynım işti. Emekliliğinin ardından Kralkızı Barajı ve HES Tesisleri'nin inşaatında Enjeksiyon Şefi olarak çalışan meslekdaşımız, tutulduğu amansız hastalığa yenik düşerek aramızdan ayrıldı.

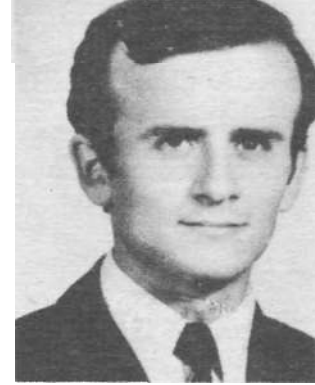
Yitirdiğimiz değerli üyelerimizin ailelerine,
Maden Mühendisleri Topluluğuna başsağlığı dileriz.

ELAĞIĞ - GULEMAN KARAYOLUNDA KATLEDİLDİLER LANET OLSUN!...

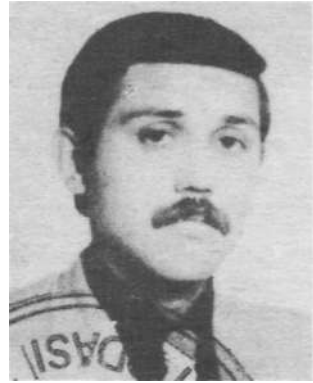
METİN ÇAKIR
1943-21.03.1990

Ankara İli Kalecik-Çandır'da doğdu. 1969 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Etibank ve KBI'nin çeşitli işletmelerinde görev yaptı. Etibank Şark Kromları İşletmesi Müessesesi Müdürü iken Elazığ - Guleman karayolunda, katledildi.

HÜSEYİN YEĞENOĞLU
1948-21.03.1990

Samsun İlinin Ladik ilçesinde doğdu. 1972 yılında İTÜ Maden Fakültesinden mezun oldu. Etibank'ın çeşitli işletmelerinde görev yaptı. Etibank Şark Kromları İşletmesinde Teknik Müdür olarak görev yapmaktaki iken Elazığ-Guleman karayolunda, katledildi.

BÜLENT FİDAN
1965-21.03.1990

Nazilli'de doğdu. 1987 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Etibank Genel Müdürlüğü proje-tesis dairesinde göreve başladı. Şark Kromları İşletmesinde'geçici görevli iken Elazığ - Guleman karayolunda, katledildi.

Aramızdan ayrılan değerli meslektaşlarımızı
saygı ile anar, ailelerine, yakınlarına ve
Maden Mühendisleri Topluluğuna başsağlığı dileriz.

MADENCİLİK *GattEH*

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adına
Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni: Alpaslan ERTÜRK
Yönetim Yeri: Selanik Cad. 19/3 Kızılay-ANKARA
TIF: 125 1080-1175290

* Ayda bir yayınlanır.

* Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

* Yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Odayı ve bülteni sorumlu kılmaz. Yazarlara ücret ödenmez.

Ofset Hazırlık: Denk Ajans, 231 71 74 (4 hat)

Sayın Üyemiz,

Ayda bir yayınlanmakta olduğumuz "Madencilik Bülteni"nin düzenli ve mîlîl biçimde çıkarılması sizin etkin desteğiyle olasıdır.

İnceleme, araştırma, derleme, haber, yorum vb. ürünlerinizle gazetemizi desteklemenizi bekliyoruz.

Katkılarınız bizlere yol gösterecek ve sektördeki tartışmaların doğru sonuçlara ulaşmasını sağlayacaktır

Saygılarımızla.